

Musikens roll i idrottsundervisningen

- En studie av idrottslärares musikanvändning och syftestillämpning.

Eva Bida & Petra Korpinen

GYMNASTIK- OCH IDROTTSHÖGSKOLAN

Examensarbete 13:2006

Läroutbildningen: 2002-2006

Seminarieledare: Björn Sandahl

Handledare: Björn Sandahl

Sammanfattning

Syfte och frågeställningar

Syftet med uppsatsen var att undersöka musikens roll i idrottsundervisningen ur ett lärarperspektiv. Frågeställningarna vi använde oss av var: I vilken utsträckning och vid vilka tillfällen använder idrottslärarna musik i idrottsundervisningen? Har idrottslärarna något syfte med musikanvändandet i idrottsundervisningen och i så fall vilket? Vad påverkar idrottslärarna att använda musik i idrottsundervisningen?

Metod

Vi valde att göra en tvåstegsanalys där vi först genomförde en enkätundersökning och sedan en uppföljande intervjuundersökning. Enkäten skickades per post till 65 stycken vfu-handledare på Gymnastik- och idrottshögskolan som är verksamma idrottslärare inom Stor Stockholmsområdet. Enkätundersökningen hade ett externt bortfall på 40 %. På basis av enkätmaterialen gjorde vi ett extremgruppsurval inför intervjuundersökningen. I extremgrupp 1 ingick lärare som använde sig av musik i stor utsträckning samt hade ett genomtänkt syfte med musikanvändandet. I extremgrupp 2 återfanns de idrottslärare som hade ett litet användande samt färre genomtänkta syften med sitt musikanvändande. Vi valde att genomföra fyra intervjuer vilka innefattade två respondenter från respektive extremgrupp.

Resultat

Vi kunde se att 77 % av de undersökta idrottslärarna använde sig av musik i stor utsträckning i sin undervisning. Samtliga idrottslärare valde att använda musik inom disciplinerna dans och styrka/kondition, en stor andel använde sig även av musiken inom gymnastik (90 %) samt inom lekar (74 %). Vad gällde syftestillämpningen kunde vi konstatera att 69 % av lärarna hade ett genomtänkt syfte med sitt musikanvändande. Med avseende på de generella syftena fann vi en relativt jämn fördelning mellan de pedagogiska, organisatoriska samt de motivatoriska syftena. Då vi såg till det specifika syfte lärarna hade med sin användning av musik kunde vi urskilja en relativt jämn fördelning med en svag övervikt för syftena start- och stoppsignal, förbättra takt/rytm samt med syfte att motivera eleverna. De största påverkansfaktorerna till idrottslärarens musikanvändning och syftesbruk var ramfaktorer, elevpåverkan samt idrottslärarens försocialisation.

Slutsats

Musiken förekommer i idrottsundervisningen främst som start- stoppsignal, för att förbättra takt/rytm samt med syfte att motivera eleverna i idrottsundervisningen. Undersökningen visar på att musiken används i stor utsträckning av idrottslärarna och framför allt inom disciplinerna dans, styrka/kondition och gymnastik. Det finns inget generellt syfte som dominerar gällande idrottslärarens musikanvändande.

Innehållsförteckning

1. Inledning	1
1.1 Introduktion.....	1
1.2 Forskningsläge	2
1.2.1 Fysiologiska effekter av musik	2
1.2.3 Psykologiska och Motivatoriska effekter av musik	3
1.2.4 Sammanfattning av forskningsläget.....	4
1.3 Syfte och frågeställningar	5
1.4 Avgränsningar	5
1.5 Teoretiska ramverk.....	5
1.5.1 Modell 1: Faktorer som bidrar till yrkesvalet.....	6
1.5.2 Modell 2: Faktorer som påverkar idrottsläraren.....	7
1.5.3 Modell 3: Faktorer som påverkar idrottslärarens musikanvändande	8
1.5.3.1 Tillämpning av påverkansfaktorerna.....	9
1.5.4 Generella syften.....	10
2. Metod	12
2.1 Enkät.....	12
2.1.1 Urval.....	12
2.1.2 Datainsamlingsmetod	12
2.1.3 Procedur	13
2.1.4 Databearbetning	13
2.2 Intervju	14
2.2.1 Urval.....	14
2.2.2 Datainsamlingsmetod	15
2.2.3 Procedur	15
2.2.4 Databearbetning	15
2.3 Tillförlitlighet.....	16
2.4 Beskrivning av extremgrupperna	16

3. Resultat	18
3.1 I vilken utsträckning och vid vilka undervisningstillfällen väljer idrottslärarna att använda musik i idrottsundervisningen?.....	18
3.1.1 Idrottslärarnas musikanvändning	18
3.1.2 Undervisningstillfällen då musik används	18
3.2 Har idrottslärarna något syfte med musikanvändandet i idrottsundervisningen och i så fall vilket?	19
3.2.1 Allmänt kring syftestillämpningen.....	19
3.2.2 Bollspelsundervisning	20
3.2.3 Gymnastikundervisning	22
3.2.4 Dansundervisning.....	23
3.2.5 Styrke- och konditionsundervisning.....	23
3.2.6 Undervisning i lekar	25
3.2.7 De generella syftena	26
3.3 Vad påverkar idrottslärarna att använda musik i idrottsundervisningen?.....	27
3.3.1 Ramfaktorer.....	27
3.3.2 Elever	29
3.3.3 Andra idrottslärare/Andra lärare	30
3.3.4 Läroplanen.....	31
3.3.5 Försocialisation	32
3.3.6 Psykologiska och motivatoriska effekter	34
3.3.7 Fördomar	35
3.3.8 Massmedia.....	36
3.3.9 Sammanfattning av påverkansfaktorerna	36
4 Diskussion	38
4.1 Sammanfattning av studien	38
4.2 Diskussion kring Modell 3	39
4.3 Koppling till tidigare forskning.....	40
4.4 Den nytexaminerade idrottsläraren	41
4.5 Det pedagogiska syftet	41
4.6 Metoddiskussion	42
4.7 Fortsatt forskning	42

Käll- och litteraturförteckning

Bilagor:

Bilaga 1: Enkät om musikanvändandet i idrottsundervisningen.

Bilaga 2: Påminnelse om enkät.

Bilaga 3: Rådata från enkät.

Bilaga 4: Kriterier för klassificering i enkät.

Bilaga 5: Signifikanstest samt korrelation för samband i SPSS.

Bilaga 6: Syftesklassificering.

Bilaga 7: Antalet träffar samt procentandel på syftesklassificeringarna per disciplin.

Bilaga 8: Procentandel inom psykologiska och motivatoriska syftesklassificeringarna.

Bilaga 9: Intervjumall för Extremgrupp 1.

Bilaga 10: Intervjumall för Extremgrupp 2.

Bilaga 11: Intervjuförfrågan.

Bilaga 12: Käll- och litteratursökning.

1. Inledning

1.1 Introduktion

Hur skulle det kännas att gå på ett gympapass utan musik? Skulle du ha samma ork och motivation som vanligt? För oss skulle det vara otänkbart då musiken väcker rörelseglädje och driver oss att prestera bättre. Under idrottsläroplanutbildningen har vi fått lära oss olika sätt att använda musiken på, som uttrycksform, motivationshöjare samt förmedling av rörelseglädje. Vi är därför intresserade av att se hur denna kunskap appliceras i skolans värld.

I 1994 års läroplan för det obligatoriska skolväsendet (Lpo-94) kan man bland annat läsa att rörelse och rytm främjar den improvisatoriska, estetiska samt den motoriska förmågan hos eleverna. Det skrivs även att en positiv upplevelse av rörelse och rytm ”ger möjligheter att utveckla tanke och känsla, rörelse- och idrottsfärdigheter samt träna kondition, styrka och rörlighet”.¹ Med detta i tanke anser vi att musiken borde utgöra en naturlig del av ämnet Idrott och Hälsa. Vi ser musiken som ett användbart hjälpmedel för att motivera och inspirera eleverna under idrottslektionerna.

Vi tror att musiken kan användas inom många fler ämnen än den traditionella musikundervisningen i skolan och för oss faller det naturligt att undersöka musikens möjligheter inom idrottsundervisningen. Pedagogen och didaktikern Ilona Antal- Lundström anser att större delen av skolpersonalen ser musiken som en trivselseffekt i undervisningen. Antal- Lundström anser däremot att musiken är viktigare än så, eftersom hon framhäver att musiken även kan bidra till en personlighets- och intelligensutveckling.² Det faktum att musik höjer trivselseffekten behöver inte utesluta att idrottslärarna kan ha andra motiv till musikanvändandet som exempelvis ett pedagogiskt hjälpmedel. Vårt intresseområde ligger inom ämnet Idrott och Hälsa och i denna uppsats kommer vi att undersöka hur musiken används i undervisningen om den bara appliceras i undervisningen med ett pedagogiskt syfte eller om den bara används som en trivselseffekt.

¹ Skolverket <styrdokumentt@skolverket.se> Kursplaner och betygskriterier, Styrdokument 2000-07, <<http://www3.skolverket.se/ki03/front.aspx?sprak=SV&ar=0506&infotyp=23&skolform=11&id=3872&extraId=2087>>, Kursplaner och betygskriterier för grundskolan i Idrott och Hälsa: Lpo 94 (2006-02-07).

² Ilona, Antal-Lundström, *Musikens gåva: Hur musik påverkar barns utveckling genom att stimulera inneboende resurser och ge ökad social kompetens* (Uppsala: Konsultföretaget i Uppsala AB, 1996), s. 36.

1.2 Forskningsläge

De forskningsfält som vi har funnit inom intresseområdet för vår studie är fysiologin och psykologin. Den psykologiska forskningen kommer att beröras med hänseende på motivation och rörelseglädje som musiken kan bidra till medan den fysiologiska forskningen kommer att behandla kroppens vitala funktioner kopplat till musik.

1.2.1 Fysiologiska effekter av musik

Musikterapeuten och sjuksköterskan Jeanette Lindgren har i sin D-uppsats på Musikhögskolan i Malmö undersökt muskeltonusförändringar vid uppspelningar av olika musikstycken. Lindgren kunde konstatera att avslappnande musik minskade muskeltonus och att stimulerande/uppiggande musik ökade muskeltonus hos försökspersonerna.³

Fysiologen Michael J Ferguson har i en studie på högskolestudenter i USA genomfört ett submaximalt cykeltest. Studenterna fick cykla utan musik, till vardaglig musik och sedan med motiverande musik. Ferguson registrerade hjärtfrekvens samt blodtryck hos försökspersonerna under testens gång. Han ville undersöka ifall det fanns någon signifikant skillnad på hjärtfrekvens och blodtryck medan försökspersonerna utsattes för de tre stimulus. Forskaren kunde konstatera att musiken inte hade någon större inverkan på vare sig hjärtfrekvensen eller blodtrycket.⁴

I en liknande studie gjord i Hong Kong på 336 elever i åldern 11-12 år visade doktorn i fysiologi, Wong på skillnader i två olika undervisningsmetoder. Hon använde sig av traditionell undervisning kontra undervisning med musik som pedagogiskt hjälpmedel. Wong registrerade hjärtfrekvensen hos eleverna under tiden de undervisades. Hjärtfrekvensmätningarna indikerade inte någon skillnad mellan de två inriktningarna.⁵

³ Jeanette, Lindgren, "Muskeltonusförändringar under musikens inverkan", *Om påverkan av musik*, Musikhögskolan i Malmö, (1993), s. 28-29.

⁴ Michael J M.S Ferguson, , *The effects of two types of music stimuli on heart rate and blood pressure responses of college-age students during exercise and recovery*, (Slippery Rock: Slippery Rock University, 1993), s. 9-12.

⁵ A.S.C. Ha, S.H.S. Wong, "Comparison of traditional and alternative fitness teaching formats on heart rate intensity and perceived enjoyment", *Journal of the International Council for Health, Physical Education, Recreation, Sport, and Dance* (Reston, Va.), (Winter 2002: 38 (1)). s. 11-14.

Professorn i idrottsvetenskap Zachopoulou har i en studie undersökt etthundra grekiska förskolebarns hopp och dynamiska balansutveckling i åldern 4-6 år. Studien gick ut på att jämföra effekten av att använda ett specifikt utformat musik- och rörelseprogram (försöksgrupp) under två månader jämfört mot användandet av traditionell idrottsundervisning (kontrollgrupp). Syfte med studien var att mäta grad av utveckling avseende hopp och dynamisk balans. I musik- och rörelseprogrammet tränades försöksgruppen i olika rytmkombinationer (genom klapp- och stampövningar) och i start- och reaktionsrörelser. Det sista övningsmomentet bestod av improvisation och kreativa rörelser till olika former av musik. Forskaren såg en signifikant förbättring hos försöksgruppen avseende både hopp och dynamisk balans i jämförelse med kontrollgruppen. Zachopoulou drog slutsatsen att ett korrekt musik- och rörelseprogram anpassat till sitt syfte påverkar hopp och dynamisk balans på ett positivt sätt hos förskolebarn. Zachopoulou ville genom denna undersökning betona vikten av rörelse- och musikutbildning i skolan då denna bidrog till en bättre rytmik som i sin tur gav förbättrade motoriska förmågor.⁶

1.2.3 Psykologiska och Motivatoriska effekter av musik

Universitetslektorn i fysiologi, Sam Carr från Northamptons universitet, har i *Journal of Sport Behavior* publicerat en studie där han undersökt musikens motiverande effekt vid cykling på en given uppskattad ansträngningsnivå motsvarande nivå 13 på Borgskalan⁷.

Undersökningsgruppen bestod av 18 personer som gjorde cykeltest med tre olika typer av stimuli: cykling utan musik, cykling till vanlig musik samt cykling till motiverande musik. Försökspersonerna cyklade i 12 minuter på den förbestämda Borgskalans nivå 13. Forskaren mätte den tillryggalagda sträckan försökspersonerna avverkade. Carr fann en signifikant skillnad mellan cykling till motiverande musik i förhållande till cykling utan musik. Carr kunde konstatera att försökspersonerna avverkade en längre sträcka då de under cyklingen lyssnade till motiverande musik än vad de gjorde då de cyklade utan musik.

Sammanfattningsvis kunde forskaren konstatera att personer med hjälp av motiverande musik

⁶ Evridiki Zachopoulou, Aggeliki, Tsapakidou & Vassiliki Derri, "The effects of a developmentally appropriate music and movement program on motor performance", *Early Childhood Research Quarterly*, (Vol. 19(4), Win 2004), s. 631-642.

⁷ Motsvarar något ansträngande.

kunde uppleva cyklingen glädjefull och att musiken omedvetet uppmuntrade dem till att förbättra sin uppskattade submaximala nivå.⁸

I Wongs studie mättes förutom hjärtfrekvensen även elevernas upplevelse av undervisningen. Undersökningen visade att det fanns en större deltagarglädje i undervisningsformen som hade musik som pedagogiskt hjälpmedel samt visade på en större tillfredsställelse och njutning hos eleverna.⁹

1.2.4 Sammanfattning av forskningsläget

Av forskningsläget kan utläsas att musiken har vissa positiva fysiologiska effekter så som stimulering av muskeltonus¹⁰ och förbättring av hopp och balans hos förskolebarn.¹¹ Däremot kan det inte påvisas någon fysiologisk förändring på hjärtfrekvens¹² ¹³ och blodtryck¹⁴ vid inverkan av musik. Tidigare forskning har visat att motiverande musik påverkar individens objektiva skattning av utmattning, dvs. testpersonerna upplevde inte att de var lika trötta då de cyklade.¹⁵ Forskning visar även på att musik kan bidra till fler positiva upplevelser under idrottslektionerna i jämförelse med vanliga lektioner utan musik.¹⁶

Vi har funnit experimentella studier av olika slag som applicerats på skolan. Utifrån forskningsläget kan vi dock inte hitta några empiriska studier gjorda på hur musiken används i idrottsundervisningen i skolan. Detta är således relevant för oss att undersöka eftersom ingen forskat på området innan. Vi är intresserade av att se hur musiken används i skolan då forskningsläget visat på många positiva effekter av motiverande musik som man skulle kunna tillämpa i idrottsundervisningen. Med utgångspunkt i dessa tankar vill vi ta reda på orsaken till varför och när musik används i idrottsundervisningen.

⁸ Sam Carr, Dave Elliot, Dave Savage, "Effects of motivational music on work output and affective responses during sub-maximal cycling of a standardized perceived intensity" *Journal of Sports Behavior*, (Vol. 27 (2), Jun. 2004), s. 134-147.

⁹ Wong, 2002, s. 11-14

¹⁰ Lindgren, s. 28-29.

¹¹ Zachopoulou, s. 631-642.

¹² Wong, 2002, s. 11-14.

¹³ Ferguson, s. 9-12.

¹⁴ Ferguson, s. 9-12.

¹⁵ Carr, s. 134-147.

¹⁶ Wong, 2002, s. 11-14.

1.3 Syfte och frågeställningar

Syftet med studien är att undersöka musikens roll i idrottsundervisningen ur ett lärarperspektiv.

För att besvara syftet har vi valt att utgå från följande *frågeställningar*:

1. I vilken utsträckning och vid vilka undervisningstillfällen väljer idrottslärarna att använda musik i idrottsundervisningen?
2. Har idrottslärarna något syfte med musikanvändandet i idrottsundervisningen och i så fall vilket?
3. Vad påverkar idrottslärarna att använda musik i idrottsundervisningen?

1.4 Avgränsningar

I vår studie valde vi att rikta oss till Gymnastik- och idrottshögskolans handledare ute på skolor i Stockholmsområdet eftersom vi ville studera utbildade idrottslärare. Vi har även gjort en geografisk avgränsning där vi valt att undersöka idrottslärare verksamma inom skolor i Storstockholmsområdet.¹⁷ Det föll sig naturligt att välja detta område då huvudparten av handledarna var verksamma inom denna region. Idrottsundervisningen har vi valt att begränsa till den undervisning som bedrivs i gymnastiksalen då vi anser att det är vid dessa tillfällen musiken används p.g.a. praktiska orsaker. I vår undersökning kommer vi hädanefter att betrakta idrottsundervisning som undervisning inom disciplinerna bollspel, gymnastik, dans, styrka/kondition samt lekar. Vi tror att det är inom dessa discipliner idrottsläraren bedriver den största delen av idrottsundervisningen inomhus.

1.5 Teoretiska ramverk

Professorn i pedagogik Göran Patriksson har utvecklat två modeller där den ena handlar om vilka faktorer som bidrar till yrkesvalet till idrottslärare och där den andra berör vilka faktorer som påverkar idrottsläraren i sitt yrkesutövande. Vi kommer att presentera båda dessa modeller för att slutligen modifiera dem till en modell som anpassats för vår studie.

¹⁷ Storstockholmsområdet omfattar Stockholms län utom kommunerna Norrtälje, Nykvarn, Nynäshamn och Södertälje.

1.5.1 Modell 1: Faktorer som bidrar till yrkesvalet

Nedan presenteras och sammanfattas gymnastiklärarrollen ur ett försocialisationsperspektiv. Patriksson menar att försocialisation innebär den prägling som blivande lärare utsatts för innan de påbörjat sin yrkesbana (t.ex. uppväxtförhållanden och idrottslärarutbildningen).

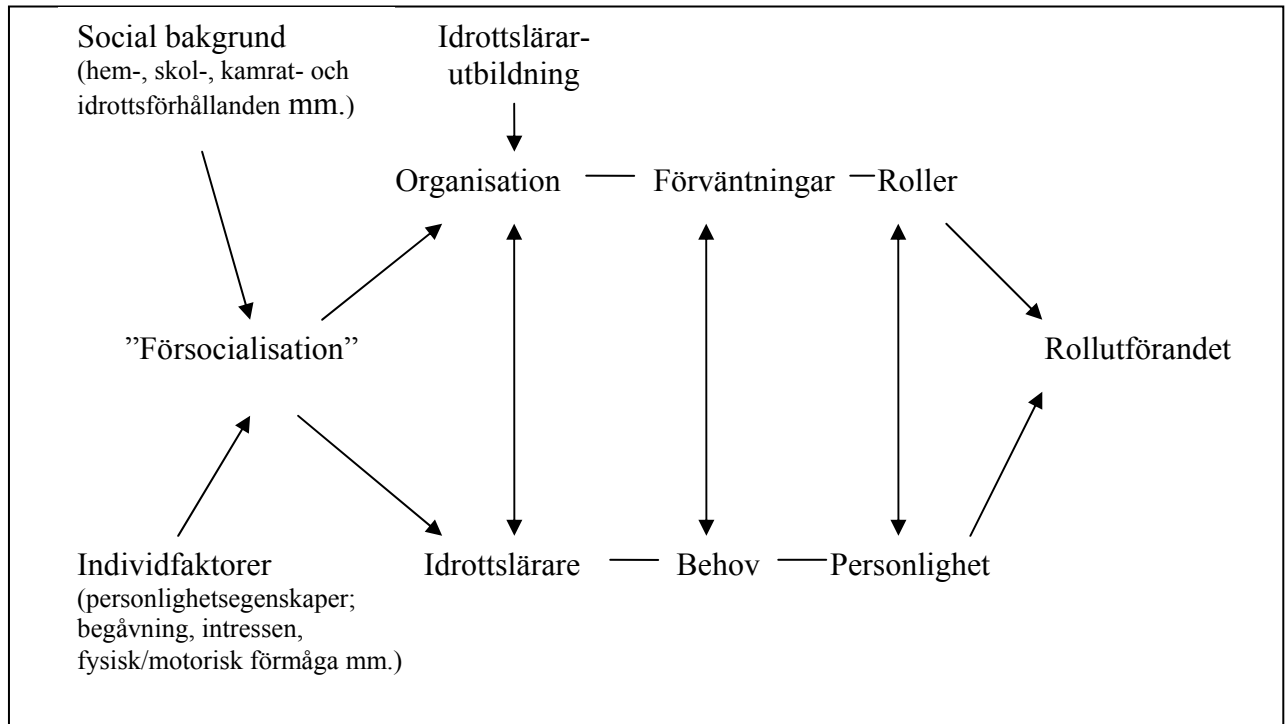

Fig. 1: Görän, Patriksson, Idrottsledare och gymnastiklärare- Analyser av roller, bakgrund och attityder (Institutionen för praktisk pedagogik: Göteborgs Universitet, 1984), s. 40-42.

Detta är en teoretisk modell för analys av idrottslärarrollen som utgår från att lärarens tidigare erfarenheter speglar rollutförandet. Rollutförandet innebär på vilket sätt man agerar som lärare (t.ex. interaktionen mellan lärare och elever, undervisningsmetoder, val av innehåll i undervisningen osv.). I modellen kan utläsas att rollutförandet speglas av såväl individuella (personlighetsegenskaper) som institutionella faktorer (idrottslärarutbildningen m.m.).

Patriksson menar även att man har med sig försocialisationen in i både den individuella och institutionella vägen till rollutförandet och att det förstärks på vägen då man tillgodoser och utvecklar sina intressen.¹⁸

¹⁸ Görän, Patriksson, *Idrottsledare och gymnastiklärare- Analyser av roller, bakgrund och attityder* (Institutionen för praktisk pedagogik: Göteborgs Universitet, 1984), s. 40-42.

1.5.2 Modell 2: Faktorer som påverkar idrottsläraren

I denna modell beskriver Patriksson vad som påverkar lärarnas beteende med inverkan från olika nivåer såsom samhället, utbildningssystemet, den lokala skolan och närsamhället.

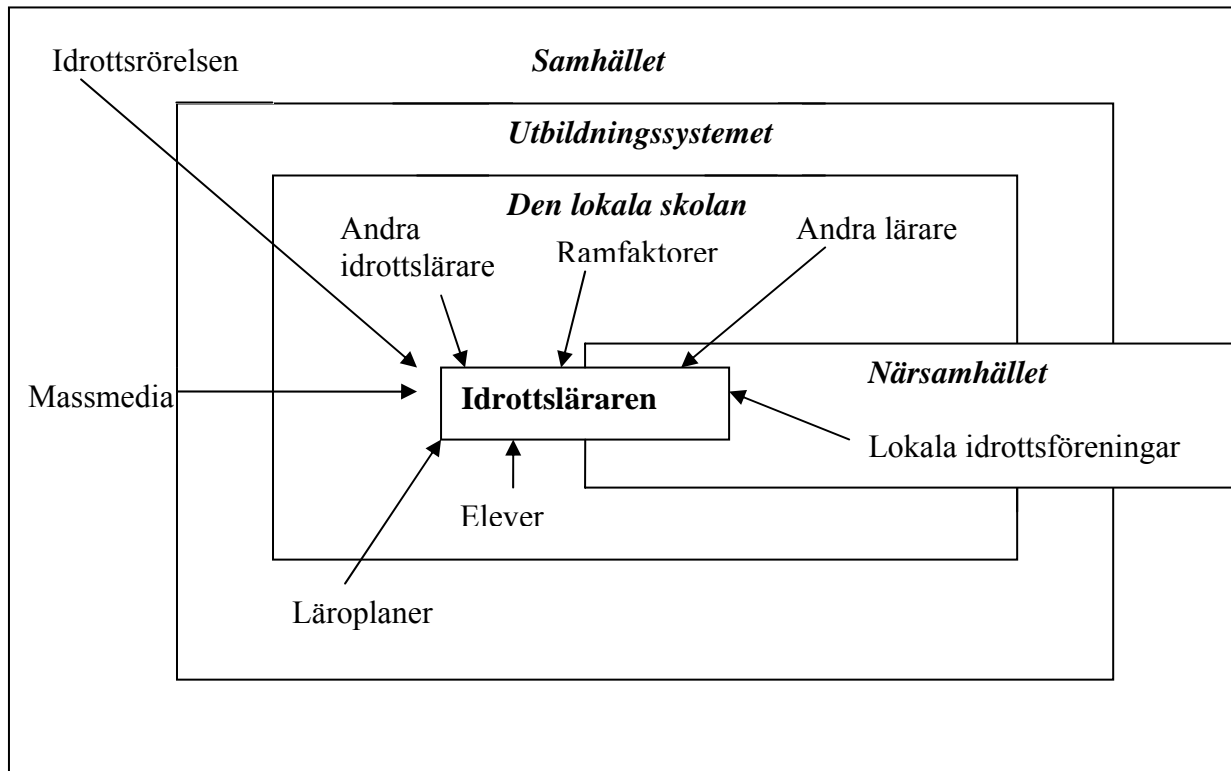

Fig. 2: Göran Patriksson, *Idrottsledare och gymnastiklärare- Analyser av roller, bakgrund och attityder*. (Institutionen för praktisk pedagogik: Göteborgs Universitet, 1984), s. 30, 48.

Nivåerna påverkar idrottsläraren olika mycket, ju närmare centrum nivån är placerad desto mer påverkar den idrottslärarens rollutförande. Närsamhället har enligt Patriksson en stor påverkan på idrottsläraren eftersom denne använder sig av närsamhället i sin undervisning vid exempelvis nyttjandet av de lokala idrottsarenorna samt i sin friluftsupervisning. Med denna bakgrund har Patriksson valt att göra närsamhället till en egen nivå men som även ingår i samhällsnivån.

Modellen tyder på att många yttre faktorer påverkar idrottslärarens yrkesagerande exempelvis så påverkas idrottsläraren på den lokala skolnivån av elever och övriga lärare. Eleverna påverkar idrottsläraren genom delaktighet i utformningen av de specifika idrottslektionerna medan lärarna bidrar med förväntningar som idrottsläraren ska leva upp till. Ramfaktorerna är

begränsade med avseende på materiella tillgångar och styr därför idrottsläraren i utformningen av undervisningen.¹⁹

1.5.3 Modell 3: Faktorer som påverkar idrottslärarens musikanvändande

Vi har valt att använda oss av vissa valda delar av Patrikssons modeller (modell 1 och modell 2) för att utforma en egen modell som vi kommer att benämna som modell 3. Denna kommer att användas för att analysera våra resultat utifrån frågeställningarna. Frågeställning nummer två och tre kommer att mer specifikt användas för analysen. Då Patriksson inte väger in vetenskapliga aspekter som en egen variabel i sina modeller väljer vi att tillföra dessa utifrån vårt forskningsläge. Vi har valt att inte ta med någon påverkansfaktor från närsamhällsnivå eftersom vi inte kommer att beröra faktorer inom denna nivå. Faktorerna som kan utläsas ur modell 3 tror vi kan påverka lärarnas musikval. I vår resultatbearbetning kommer vi att se om vår studie går att jämföra med denna modell. Vi är även intresserade av att undersöka vilken nivå som påverkar idrottslärarens musikanvändning i störst utsträckning.

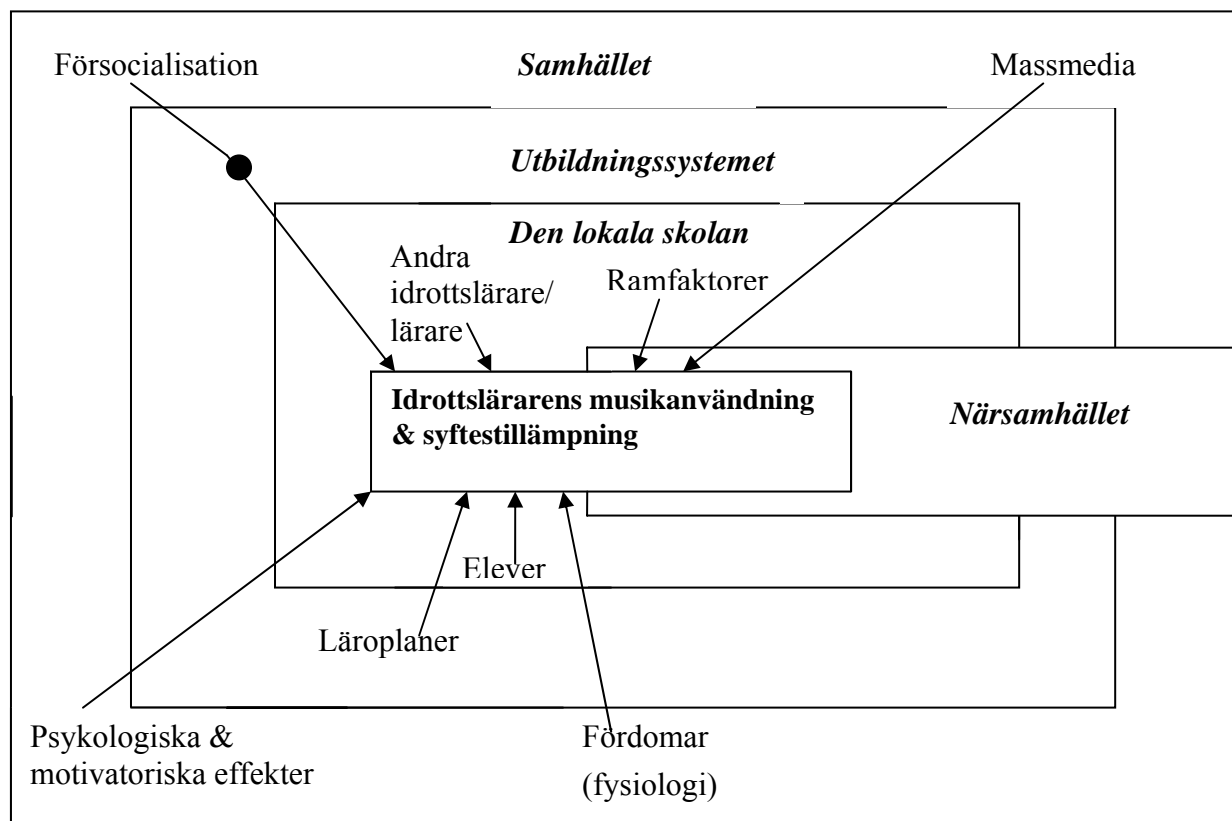

Fig. 3 Faktorer som påverkar idrottslärarens musikanvändande.

¹⁹ Patriksson, s. 30, 48-57.

Våra resultat kommer att analyseras med dessa teoretiska utgångspunkter i åtanke då vi vill undersöka ifall dessa faktorer inverkar på användandet av musik i idrottsundervisningen. Ramfaktorer, försocialisering, elever och massmedia är baserade på Patrikssons tidigare nämnda modeller medan de psykologiska och motivatoriska samt fördomarna baseras på den tidigare forskningen på området.

1.5.3.1 Tillämpning av påverkansfaktorerna

Med *ramfaktorer* menar vi allt som kan hindra musikbruket som exempelvis tillgång till musikanläggning. Ramfaktorer ligger inom nivån för den lokala skolan eftersom vi valt att definiera idrottsundervisning som den undervisning som sker i gymnastiksalen eftersom det är här förutsättningarna för musikanvändandet troligtvis finns.

Elever kan påverka läraren i valet av musik antingen genom att själva välja musik eller att läraren tar hänsyn till elevernas musikintresse. Denna faktor ligger inom den lokala skolans nivå.

Andra idrottslärare/lärare kan påverka varandra genom skolans undervisningstradition. Med detta menar vi exempelvis att läraren influeras av den tradition som de andra idrottslärarna har skapat gällande musikanvändande på den specifika skolan. Genom att låna musik av kollegor tror vi att idrottsläraren i sitt musikanvändande kan utöka sitt utbud av musik. Vi tror att man påverkas mer av de kollegor som finns på samma skola än de som finns på utomstående skolor vilket resulterar i att vi placerar denna faktor på den lokala skolans nivå.

Den aktuella *läroplanen* kan bestämma ramarna för lärarens musikanvändande. Eftersom kursplanerna baseras på läroplanerna väljer vi att inkludera dessa i denna gruppering. Läroplanerna bestäms av skolverket vilket gör det självklart att den återfinns på utbildningssystemets nivå.

För oss innefattar *försocialisering* utbildning och tidigare erfarenhet samt prägling av musik under uppväxten och det är det som vi kommer att behandla. Med utbildning menar vi allt från idrottslärarutbildning till övrig utbildning inom exempelvis idrottsrörelsen. Den tidigare erfarenheten innebär här den idrottsliga bakgrunden man förvärvat fram tills genomförandet av den empiriska undersökningen, både som aktiv och eller som funktionär/ledare.

Försocialiseringen är dels beroende av vad man har för erfarenheter när man går in i utbildningen och dels beroende på vad man får med sig under utbildningen. Därför placeras vi in i försocialisationen under både utbildningsnivån och samhällsnivån.

Faktorerna *psykologiska och motivatoriska effekter*, väljer vi att hänvisa till den befintliga forskningen som visar på att musiken har en bidragande roll för motivationen och upplevelsen. Dessa aspekter kommer troligtvis att ses i vår empiriska undersökning och därför väljer vi att knyta an till forskningen eftersom Patriksson inte framfört detta. Vi har placerat psykologiska och motivatoriska effekter på samhällsnivå med tanke på att det baseras internationell och nationell forskning vilken är tillgänglig för allmänheten.

Den enskilda fysiologiska faktorn väljer vi att här behandla som *fördomar*, då det inte finns några bevisade positiva effekter av musik (förutom muskeltonus). Det kan tänkas vara så att lärarna anger fysiologiska effekter i sina motiv till musikanvändandet och då väljer vi att kategorisera motiven under fördomar. Denna kategorisering genomför vi med tanke på att det inte finns några bevisade fysiologiska effekter och därav skulle en sådan tanke hos läraren rubriceras som en fördom. Fördomar har vi på samhällsnivå eftersom dessa grundas i motsäggande forskning som är tillgänglig för alla.

Massmedia kan påverka valet av musik genom att lärarna väljer den musik som är aktuell och exponerats via massmedia. Massmedia är placerad på samhällsnivå då massmedia kan nyttjas och finns tillgänglig för alla samhällsmedborgare.

1.5.4 Generella syften

Idrottslärares angivna syften med musikanvändandet har vi delat in i organisatoriska, pedagogiska samt motivatoriska syften, vilka vi i studien kommer att benämna som *generella syften*. De generella syftena kommer att analyseras i frågeställning nummer två.

Då idrottsläraren har ett *organisatoriskt syfte* med sin musikanvändning menar vi att läraren använder musiken i ett praktiskt syfte för att upprätthålla ordningen bland eleverna under idrottslektionerna. Vi ser det organisatoriska syftet som lärarcentrerat eftersom läraren gör det för att skapa en trivsamt miljö för sig själv och eleverna. Utifrån vår klassificering av idrottslärares syften med musikanvändandet har vi sorterat in följande syften som

organisatoriska: start-/stopp signal, bakgrundsmusik, naturlig del inom disciplinen, överrösta eleverna samt läroplanen.

Med begreppet *pedagogiskt syfte* menar vi att läraren använder musiken som ett medel för att nå sitt pedagogiska mål. Då läraren har ett pedagogiskt syfte är det inriktat på att lära ut färdigheter till sina elever med musiken som hjälpmedel. Vi ser det pedagogiska syftet som ett elevcentrerat syfte eftersom läraren är inriktad på att utveckla elevernas kunskaper. Utifrån vår klassificering av idrottslärares syften med musikanvändandet har vi sorterat in följande syften som pedagogiska: uppvärmning/avslutning, förbättra takt/rytm, tempo höjande/sänkande, förbättra rörelsemönster samt fördomar.

Med ett *motivatoriskt syfte* menar vi att läraren använder musiken för motivera eleverna till att prestera och orka mer än de gjort utan musik. Det motivatoriska syftet är också ett elevcentrerat syfte eftersom tanken är att eleverna skall utvecklas och nå de tänkta målen. Utifrån vår klassificering av idrottslärares syften med musikanvändandet har vi sorterat in följande syften som motivatoriska: motiverande, underhållande, inlevelse samt elevpåverkan.

I resultatbearbetningen av frågeställning nummer två kommer vi först att presentera fördelningen av de specifika syftena och sedan sammanfatta alla dessa med de generella syftena. På detta sätt vill vi visa på en mer övergripande bild av idrottslärares syftestillämpning.

2. Metod

Vi valde att göra en tvåstegsanalys där vi startade med en enkätundersökning för att sedan genomföra en intervjuundersökning. I metodavsnittet kommer vi att presentera dessa undersökningar var för sig.

2.1 Enkät

Det första steget i vår studie var att genomföra en enkätundersökning.

2.1.1 Urval

Till enkätundersökningen har vi gjort ett proportionerligt stratifierat urval. Vi har riktat oss till Gymnastik- och idrottshögskolans (GIH) handledarregister över idrottslärare. Urvalet skedde genom att vi tog samtliga handledare verksamma i Storstockholmsområdet som fanns med på de listor vi erhöll från GIH. Registret var indelat i lärare för grundskolans tidigare åldrar, grundskolans senare åldrar samt gymnasiet. Utifrån detta har vi gjort en egen indelning där vi slår samman grundskolans tidigare och senare åldrar till en och samma. Detta grundar vi på att många är F-9²⁰ skolor i vilka idrottslärarna oftast undervisar inom hela eller delar av detta spann. I vår studie kommer vi fortsättningsvis att använda oss av indelningarna grundskolan och gymnasiet. Totalt sändes 65 enkäter ut och av dessa skickades ca två tredjedelar (46st) till grundskolans lärare och ca en tredjedel (19st) till gymnasielärare. Detta motiverar vi med att grundskolan innefattar två åldrar (tidigare och senare) och utgör då två andelar jämfört med gymnasiet som bara utgör en andel. Könsfördelningen på enkätundersökningen var 60 % (39 stycken) kvinnor samt 40 % (26 stycken) män.

2.1.2 Datainsamlingsmetod

I enkätundersökningen har vi berört områden som behandlar idrottslärarens kön, yrkeserfarenhet, övrig utbildning, idrottslig bakgrund samt ramfaktorer i form av musikanläggning.²¹ Vi berörde även frågor kring idrottslärarens specifika användande av musik inom olika discipliner i undervisningen. Enkäten liksom hela studien berör disciplinerna bollspel, gymnastik, dans, styrka/kondition och lekar. Även syftet som lärarna

²⁰ Förskola till skolår 9.

²¹ Se Bilaga 1: Enkät om musikanvändandet i idrottsundervisningen.

har med musikanvändandet i undervisningen berörs inom de olika disciplinerna. Således behandlar enkätundersökningen främst frågeställningarna ett och två dvs. när och varför idrottslärarna använder musik samt deras syfte vid musikanvändandet i idrottsundervisningen. Vi berör även i mindre grad frågeställning nummer tre genom enkätundersökningen avseende ramfaktorer, försocialisation, psykologiska och motivatoriska aspekter samt fördomar.

2.1.3 Procedur

Enkäten vi använt oss av i studien utformades med frågeställningarna som utgångspunkt. Vi har sedan tagit fram frågor vi anser vara relevanta och knutna till syftet och frågeställningarna. I vår undersökning har vi skickat ut enkäten per post till respektive idrottslärare tillsammans med ett foljebrev. Returneringen av enkäten skedde genom ett medföljande svarskuvert som var förfrankerat. Efter elva dagar skickade vi en påminnelse²² via e- post till samtliga undersökningsobjekt. I brevet framförde vi vår önskan att de skulle besvara enkäten om de ännu inte gjort detta samt bifogade enkäten för att försäkra oss om att alla fått den. Den sista dagen för enkätreturneringen skickade vi ut en sista uppmaning till respondenterna att besvara enkäten. Totalt inkom 39 enkäter dvs. 60 % av de utsända vilket innebär ett externt bortfall på 40 %.

2.1.4 Databearbetning

Enkätsvaren sammanställdes i statistikprogrammet Excel utifrån av oss förutbestämda klassificeringar.^{23 24} Enkäterna numrerades i den ordning de inkom för att underlätta identifiering av intervjuobjekt. Utifrån rådatan sökte vi efter troliga samband till musikanvändandet och prövade signifikansen i SPSS, vilken bestämdes till $p < 0,05$.²⁵ För att få ett jämförbart material har vi klassat in musikanvändandet och syftestillämpningen hos respondenterna i grupperna mycket, mellan och lite. I grupp *mycket* återfinns respondenter som använder musik eller har ett syfte med musikanvändandet i fyra till fem discipliner (motsvarar värde 5-6 i rådatatabellen under kolumnerna summa användning och summa syfte). På motsvarande sätt klassar vi gruppen *medel* som musikanvändare eller brukare av ett syfte inom två till tre discipliner (motsvarar värde 7-8). Gruppen *lite* använder musik eller

²² Se Bilaga 2: Påminnelse om enkät.

²³ Se Bilaga 3: Rådata från enkät.

²⁴ Se Bilaga 4: Kriterier för klassificering i enkät.

²⁵ Se Bilaga 5: Signifikanstest samt korrelation för samband i SPSS.

tillämpar ett syfte i maximalt en disciplin (motsvarar värde 9-10). En ytterligare klassificering som vi har gjort under bearbetningen av det empiriska materialet är indelning utifrån de öppna syftesfrågorna. Från de inkomna svaren framtogs grupperingar som vi ansåg var övergripande för de syften idrottslärarna hade angivit med sitt musikanvändande.²⁶ Dessa syften placerade under respektive disciplin. Med utgångspunkt i antalet träffar per disciplin har vi sedan beräknat procent per klassificering.²⁷ För att beräkna en övergripande procentandel för de generella syftena inom samtliga discipliner ställde vi det totala antalet syftesträffar genom antalet träffar inom varje generellt syfte. Vid beräkning av procenttalet från de psykologiska och motivatoriska syftesklassificeringarna använde vi oss av antalet träffar inom dessa syften.²⁸

2.2 Intervju

Det andra steget i vår studie var att genomföra en intervjuundersökning baserad på den tidigare enkätstudien.

2.2.1 Urval

Ett extremgruppsurval genomfördes på basis av de inkomna enkäterna. Detta extremgruppsurval genomfördes för att se skillnader och likheter i de olika gruppernas påverkansfaktorer till musikanvändandet och syftestillämpningen. I enkäten fanns en uppmaning till undersökningsobjekten att fylla i kontaktuppgifter ifall personerna kunde tänka sig att delta i en uppföljande intervju (se fråga 1 i enkäten). Extremgruppindelningen gjordes med utgångspunkt på avseende på syfte med musikanvändningen, vilket framkom i enkäten, samt på basis att objekten lämnat sina kontaktuppgifter. Vi valde att döpa extremgrupperna till extremgrupp 1 och extremgrupp 2. Extremgrupp 1 innehöll de respondenter som använde mycket musik och ofta hade ett syfte medan extremgrupp 2 således blev de respondenter som använde musik i mindre utsträckning och inte lika ofta hade ett syfte med musikanvändandet. Valet av intervjuobjekt baserades även på vilka skolår lärarna arbetade inom, en representant från respektive skolår valdes ut till varje extremgrupp.²⁹ Detta gav således en gymnasielärare och en grundskolelärare i respektive extremgrupp. Vid analys av enkäterna använde sig

²⁶ Se Bilaga 6: Syftesklassificering.

²⁷ Se Bilaga 7: Antalet träffar samt procentandel på syftesklassificeringarna per disciplin.

²⁸ Se Bilaga 8: Procentandel inom psykologiska och motivatoriska syftesklassificeringarna.

²⁹ Se Bilaga 3: Rådata från enkät. (Intervjuobjektets enkätnummer har en fylld ruta.)

samtliga idrottslärare av musik någon gång i sin undervisning. Vi kunde däremot se en skillnad hos lärarna gällande de som hade syfte med användningen och de som saknade syfte.

2.2.2 Datainsamlingsmetod

I intervjuundersökningen har vi främst fokuserat på frågeställning nummer två och tre, som behandlar syftet till musikanvändande samt vad som påverkar läraren till musikanvändandet i undervisningen. Vi har även behandlat enkätfrågorna genom att i intervjun även utveckla de erhållna svaren från enkäterna med fokus på de faktorer som framhölls i vår teoretiska modell. Intervjufrågorna utformades och tematiserades utifrån påverkansfaktorerna som vi beskrivit i vår teoretiska modell. Extremgrupperna fick motsvarande frågor som dock anpassades till deras musikbruk^{30 31} Frågorna var både öppna och slutna och varvades med varandra för att möjliggöra för en så öppen kommunikation som möjligt.

2.2.3 Procedur

Kontakt med intervjupersoner togs i första hand via e-post. Vi skickade ut en förfrågan³² om deltagande i intervju till de personer vi valt ut efter extremgruppsurvalsprincipen. Efter förfrågningar valdes fyra respondenter ut för intervju. Med respondenterna genomförde vi sedan intervjuer på respektive lärares skola. Intervjuerna genomfördes i ett enskilt rum och ljudupptagningarna gjordes med hjälp av två mp3-spelare. Alla intervjuer genomfördes av en och samma person eftersom vi ville utföra så jämförbara intervjuer som möjligt. Anteckningar fördes under alla intervjuer av en och samma observatör.

2.2.4 Databearbetning

Ljudupptagningarna avlyssnades och tematiserades utifrån påverkansfaktorerna och de syften lärarna angav. Dessa kontrollerades sedan så att de överrensstämde med de noterade anteckningarna.

³⁰ Se Bilaga 9: Intervjumall för Extremgrupp 1.

³¹ Se Bilaga 10: Intervjumall för Extremgrupp 2.

³² Se Bilaga 11: Intervjuförfrågan.

2.3 Tillförlitlighet

Då idrottslärarytbildningen ingår i begreppet försocialisation så ville vi undersöka utbildade lärare. Om man bara gör ett slumpmässigt urval bland idrottslärare är risken stor att man får med en del utbildade idrottslärare i undersökningen. För att undgå detta valde vi att till enkätundersökningen göra ett proportionerligt stratifierat urval vilket riktades till utbildade idrottslärare. Om vi ser till svaren från enkätundersökningen ser vi endast en av frågorna (fråga 5) som diskutabel. Denna fråga behandlade idrottslärarens utbildning utöver lärarexamen. Det vi ville få fram var all form av övrig utbildning inom musik men lärarna uppfattade snarare att frågan endast behandlade högskoleutbildning. Detta gör att vi kan ha missbedömt lärarnas försocialisation i viss grad. Dock kunde vi genom fråga 7 som berörde deras föreningsaktivitet se om lärarna hade några andra utbildningar inom föreningarna. Genom erhållande av svar på fråga 7 så anser vi ändå att vi gjort en bra bedömning av idrottslärarytarnas försocialisation. Generellt anser vi att vi fått svar på det vi frågat och vi kan inte heller urskilja något internt bortfall. Det externa bortfallet var 40 % vilket vi tror beror på att idrottslärarna har mycket att göra och kanske inte anser vår enkät som relevant att lägga tid på. De idrottslärare som inte har musiken varm om hjärtat bortser troligtvis från att besvara enkäten om tiden är knapp. För att framföra vikten av att de skulle besvara enkäten bifogade vi ett följebrev där vi beskrev detta för att undvika det externa bortfallet. En annan åtgärd som vidtogs för att komma runt detta problem var att vi skickade ut påminnelser om enkätreturneringen. Vi ser dock att under den begränsade tid vi haft gjort vad vi kunnat för att undvika det externa bortfallet.

Vad gäller tillförlitligheten i intervjuundersökningen kan vi se att de frågor vi ställde utifrån intervjumallen gav oss svar på det vi frågade efter. Intervjuerna fördes i enskilda rum vilket gör att vi inte ser några störningsmoment som kan tänkas påverka pålitligheten i svaren.

2.4 Beskrivning av extremgrupperna

I *extremgrupp 1* ingår två idrottslärare som båda använder mycket musik i idrottsundervisningen samtidigt som dessa har genomtänkta syften med all slags musikanvändning. Här ingår en idrottslärare som undervisar på gymnasiet samt en idrottslärare som arbetar inom grundskolan. Bägge respondenter i extremgruppen är kvinnor.

I *extremgrupp 2* ingår två idrottslärare som båda använder musik i mindre utsträckning än *extremgrupp 1* samt sällan har ett genomtänkt syfte med musikanvändandet. På motsvarande sätt som i den andra *extremgruppen* ingår här en lärare från gymnasiet samt en lärare verksam på grundskolan. Båda respondenter är kvinnor.

3. Resultat

3.1 I vilken utsträckning och vid vilka undervisningstillfällen väljer idrottslärarna att använda musik i idrottsundervisningen?

3.1.1 Idrottslärarnas musikanvändning

I vår enkätundersökning kan vi se att 77 % av de undersökta lärarna använder sig av musik i stor utsträckning (inom 4-5 discipliner, av totalt fem) i sin undervisning. Av dessa är det hela 41 % - enheter som använder musik inom samtliga fem discipliner dvs. inom bollspel, gymnastik, dans, styrka/kondition samt lekar. De lärare som använder sig måttligt av musik (inom 2-3 discipliner) var 23 %, noterbart är dock att majoriteten (20,5 % - enheter) av dessa återfinns i den grupp där idrottslärarna använder sig av musiken inom tre discipliner. Vi har inte funnit att någon av lärarna använder sig av musik i mindre än två discipliner.

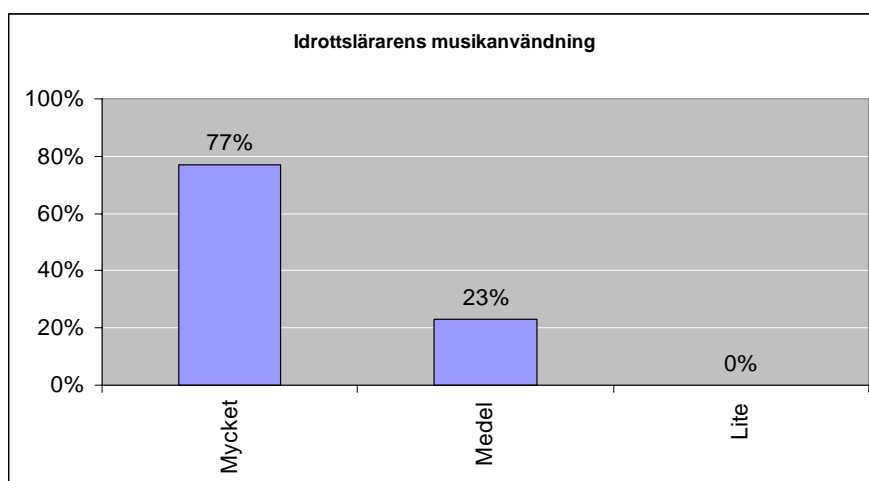

Fig. 4 visar på idrottslärarens musikanvändning. Här motsvarar mycket användning att lärarna använder musik inom 4-5 discipliner, medel innebär användning inom 2-3 discipliner och lite motsvarar användning inom 0-1 discipliner.

3.1.2 Undervisningstillfällen då musik används

Från vår enkätundersökning noteras att samtliga idrottslärare väljer att använda sig av musik inom disciplinerna dans och styrka/kondition. En stor andel använder sig även av musiken inom gymnastik (90 %) och lekar (74 %). Hälften av lärarna tillämpar musik inom bollspel. En intressant observation är att ovan nämnda medelgrupp i fig. 4, bestående av 23 % av lärarna, uteslutande använder musik inom disciplinerna gymnastik, dans och styrka/kondition.

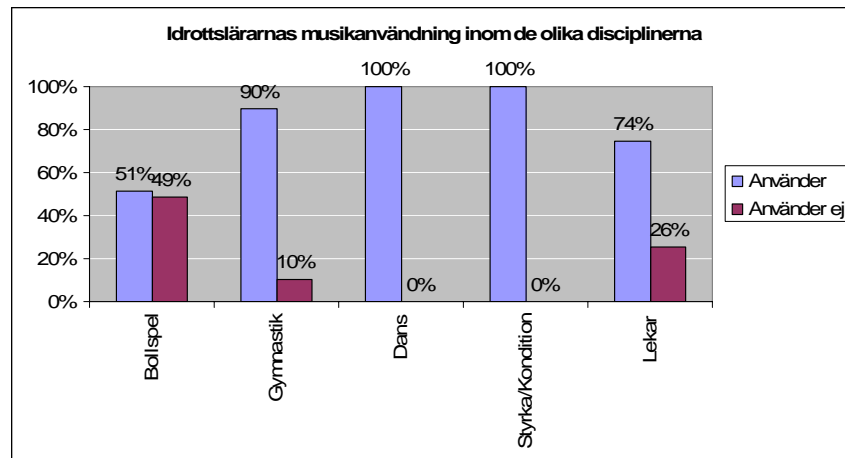

Fig. 5 Idrottslärares musikanvändning inom de olika disciplinerna.

3.2 Har idrottslärares något syfte med musikanvändandet i idrottsundervisningen och i så fall vilket?

3.2.1 Allmänt kring syftestillämpningen

Med utgångspunkt i enkätundersökningen kan vi konstatera att 69 % av lärarna har *mycket* tillämpning av syfte (inom 4-5 discipliner) med sitt musikanvändande. Inom denna grupp är det en relativt jämn procentuell fördelning dock överväger tillämpningen av syfte inom 4 discipliner (38,5 % - enheter). I den grupp som har ett *medel* syfte återfinns 28 % av lärarna. Fördelningen inom medelgruppen är överhängande bland lärare som har ett syfte i 3 discipliner och motsvarar ett värde på 20,5 % - enheter. Vi finner endast 3 % av lärarna inom den grupp som tillämpar syfte i *lite* utsträckning.

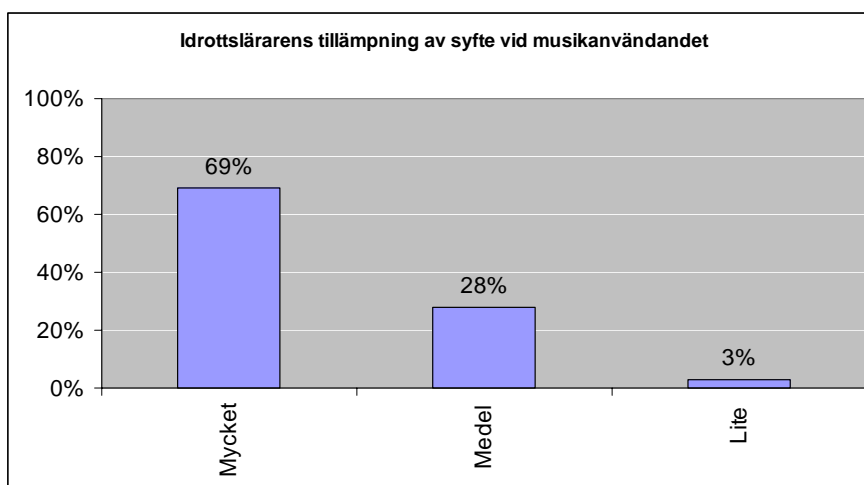

Fig. 6 visar på idrottslärares tillämpning av syfte vid musikanvändandet. Här motsvarar mycket tillämpning av syfte att lärarna har ett syfte inom 4-5 discipliner, medel innebär tillämpning av syfte inom 2-3 discipliner och lite tillämpning av syfte inom 0-1 discipliner.

Vid jämförelse av musikanvändning (fig. 4) och syftesbruk (fig. 6) framgår att gruppen mycket i syftestillämpningen har sjunkit, medan grupp medel har ökat. Detta innebär att de idrottslärare som använder musik i stor utsträckning inte alltid har mycket tillämpning av syfte.

Då vi ser till det specifika syfte lärarna har med sin användning av musik inom alla fem discipliner kan vi se en relativt jämn fördelning med en svag övervikt för syftena start- och stoppsignal, förbättra takt/rytm samt med syftet att motivera. Det kan utläsas att de mest angivna syftena ligger under varsitt generellt syfte, organisatoriskt, pedagogiskt samt ett motivatoriskt syfte.

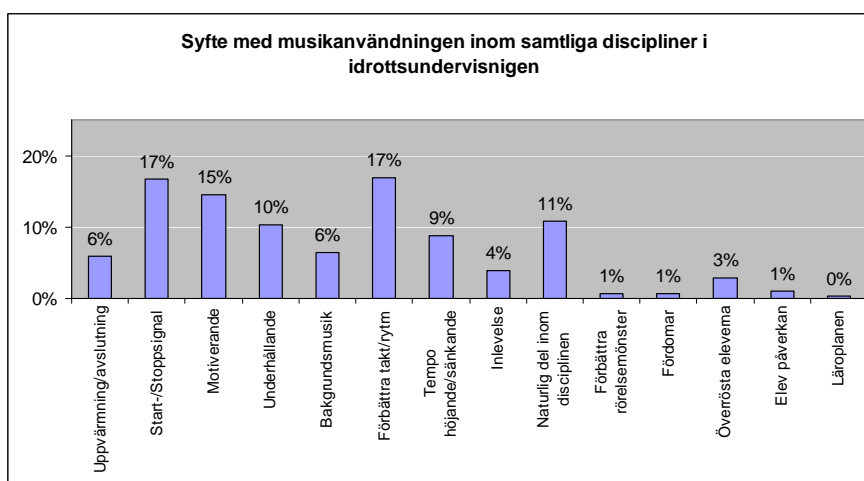

Fig. 7 Syfte med musikanvändning i genomsnitt i idrottsundervisningen. Varje stapel motsvarar den procent av det totala antalet träffar som erhöles på vardera syfte.

3.2.2 Bollspelsundervisning

Inom bollspelsundervisningen kan vi utifrån enkätundersökningen inte se någon generell trend avseende syftestillämpningen. Många syften används i liknande utsträckning och syftestillämpningen varierar från 10-15 %.

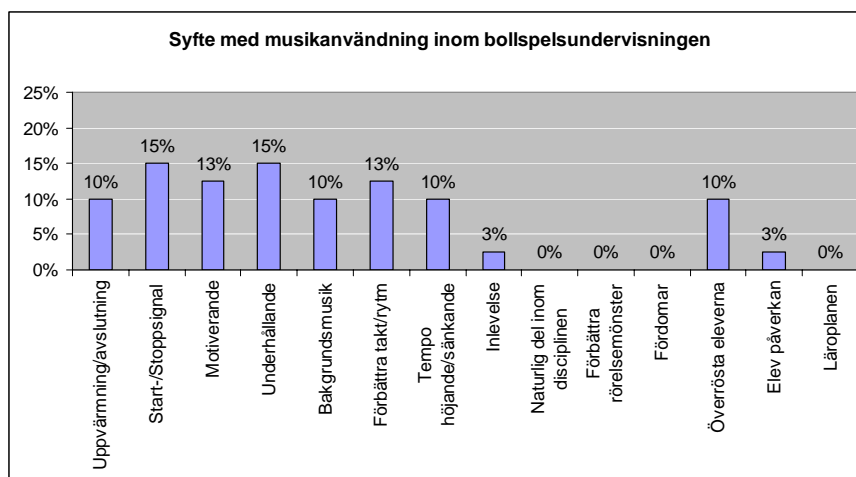

Fig. 8 Syfte med musikanvändning inom bollspelsundervisningen. Varje stapel motsvarar den procent av det totala antalet syften som erhållits inom disciplinen bollspel.

I *extremgrupp 1* i intervjuundersökningen kan vi urskilja vissa gemensamma drag avseende användande av musik som start- och stoppsignal, för att påverka tempot samt skapa flöde i spelet.^{33 34} En skillnad vi kan se mellan lärarna i denna grupp är att en lärare även jobbar med musiken för att utveckla tekniken och tempot i bollspelet. Under intervjun förklarade hon det på följande sätt: ”Men det finns ju med den delen att du rytmiskt skall kunna ta emot bollen och då kan man göra det under snabbare takt [...] under tiden som musiken går så kan man ha den i tempo, går tempot fort på musiken skall du spela bollen fort [...] bollen skall gå i det tempo som själva takten är.”³⁵ I *extremgrupp 2* kan vi se en tydlig likartad användning av musiken, båda idrottslärare inom extremgruppen använder musiken i bakgrunden för att överrösta elevernas prat och rop.^{36 37} Vi kan inte se några liknelser extremgrupperna emellan.

Med avseende på de generella syftena kan vi i enkätundersökningen se en jämn fördelning mellan de pedagogiska syftena, de organisatoriska syftena samt de motivatoriska syftena. Dock kan vi utläsa en tydlig skillnad i den generella syftestillämpningen i intervjuundersökningen då lärarna i *extremgrupp 1* tenderar att ha ett mer pedagogiskt syfte medan *extremgrupp 2* har ett mer organisatoriskt syfte med musikanvändningen.

³³ Mp3-upptagning, Intervju 2006-03-27 med Idrottslärare A.

³⁴ Mp3-upptagning, Intervju 2006-03-29 med Idrottslärare B.

³⁵ Mp3-upptagning, Intervju 2006-03-27 med Idrottslärare A.

³⁶ Mp3-upptagning, Intervju 2006-03-29 med Idrottslärare C.

³⁷ Mp3-upptagning, Intervju 2006-03-30 med Idrottslärare D.

3.2.3 Gymnastikundervisning

Då vi analyserar enkätresultatet med avseende på gymnastikundervisningen kan vi urskilja att de främsta syftena med musikanvändandet är start-/stoppsignal (23 %) samt uppvärmning/avslutning (17 %).

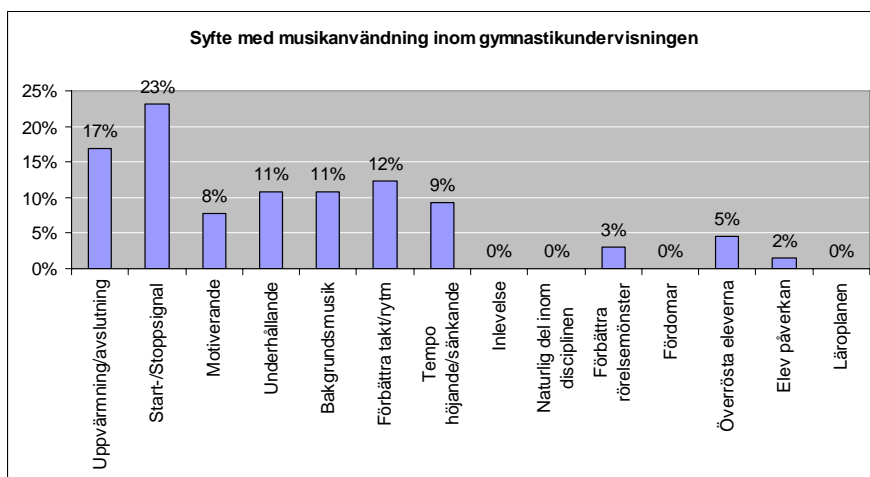

Fig. 9 Syfte med musikanvändning inom gymnastikundervisningen. Varje stapel motsvarar den procent av det totala antalet syften som erhållits inom disciplinen gymnastik.

Utifrån intervjuundersökningen kan vi konstatera att inom *extremgrupp 1* har båda idrottslärarna musik på i bakgrunden när gymnastiska rörelser tränas in.^{38 39} Den ena läraren har dock ett djupare syfte än att bara ha musiken på då hon även vill att eleverna skall lyssna till den och utföra rörelser i takt till musiken.⁴⁰ Vi kan således se skillnader i idrottslärares syfte trots att det utåt ser likadant ut. I *extremgrupp 2* kan vi se att det även här finns en skillnad lärarna emellan. Den ena läraren använder musik i bakgrunden som en trivselfaktor och under intervjun förklarar hon det på följande sätt ”*aldrig att man skall göra något till musiken, det har jag inte gjort*”.⁴¹ Den andra läraren använder inte musik i gymnastikundervisningen överhuvudtaget då hon upplever den som en störande faktor för henne.⁴²

Utifrån enkät- och intervjuundersökningen kan vi således urskilja två generella syften, ett organisatoriskt samt ett pedagogiskt. I intervjuundersökningen hittade vi dock endast det pedagogiska syftet inom *extremgrupp 1*, det organisatoriska fann vi inom båda grupperna.

³⁸ Mp3-upptagning, Intervju 2006-03-27 med Idrottslärare A.

³⁹ Mp3-upptagning, Intervju 2006-03-29 med Idrottslärare B.

⁴⁰ Mp3-upptagning, Intervju 2006-03-27 med Idrottslärare A.

⁴¹ Mp3-upptagning, Intervju 2006-03-29 med Idrottslärare C.

⁴² Mp3-upptagning, Intervju 2006-03-30 med Idrottslärare D.

3.2.4 Dansundervisning

Från enkätundersökningen kan vi inom dansundervisningen urskilja två markanta syftestillämpningar nämligen den naturliga delen inom disciplinen (42 %) samt förbättring av takt/rytm (30 %). Resterande syften återfinns under 10 % - gränsen.

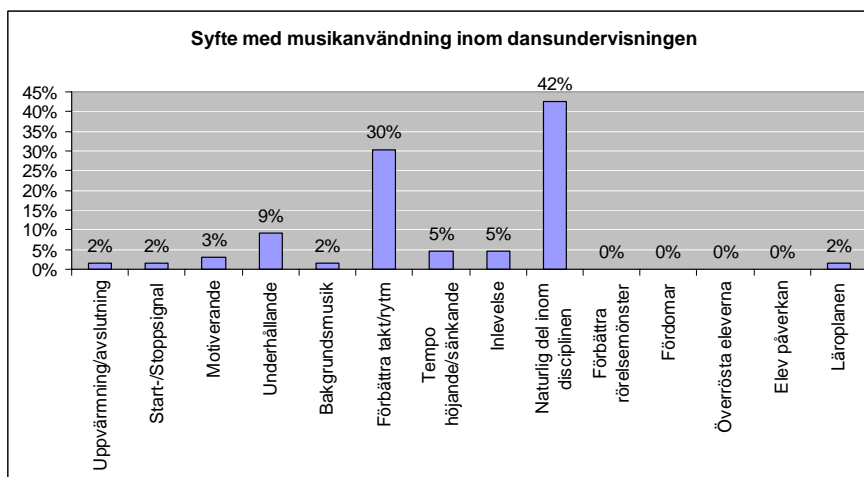

Fig. 10 Syfte med musikanvändning inom dansundervisningen. Varje stapel motsvarar den procent av det totala antalet syften som erhållits inom disciplinen dans.

I *extremgrupp 1* i intervjuundersökningen kan vi se ett väldigt likartat användande av musiken. Idrottslärarna använder musiken för att lära ut takt och rytm och båda laborerar med musiken för att påvisa dess tillämpning.^{43 44} I *extremgrupp 2* ser vi ett likartat användande för att lära ut takt och rytm, som i *extremgrupp 1*.^{45 46}

I enkätundersökningen fann vi två generella syften, nämligen pedagogiska och organisatoriska medan vi i intervjuundersökningen endast fann pedagogiska syften.

3.2.5 Styrke- och konditionsundervisning

Vid analys av enkätresultatet kring undervisning inom styrka och kondition kan vi se två syften som är överlägset mest tillämpade, dessa är de motiverande syftena samt start-/stopp signal. Tillsammans representerar de två syftena ungefär 60 % av de angivna syftena.

⁴³ Mp3-upptagning, Intervju 2006-03-27 med Idrottslärare A.

⁴⁴ Mp3-upptagning, Intervju 2006-03-29 med Idrottslärare B.

⁴⁵ Mp3-upptagning, Intervju 2006-03-29 med Idrottslärare C.

⁴⁶ Mp3-upptagning, Intervju 2006-03-30 med Idrottslärare D.

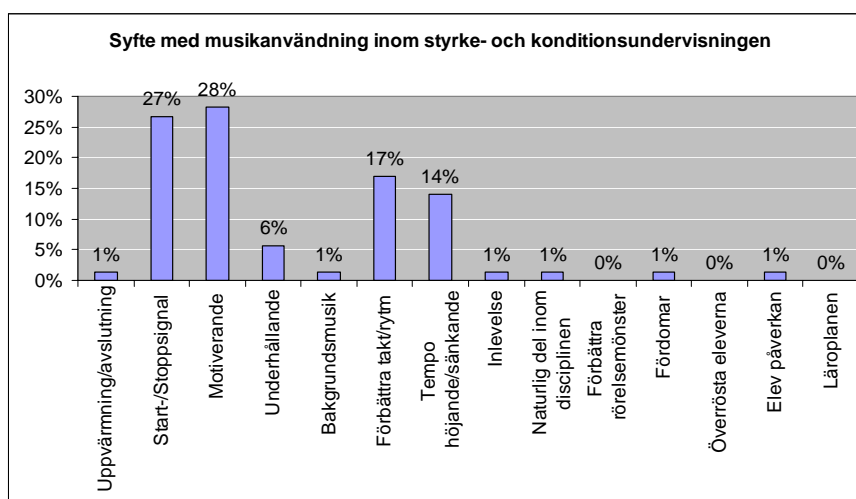

Fig. 11 Syfte med musikanvändning inom styrke- och konditionsundervisningen. Varje stapel motsvarar den procent av det totala antalet syften som erhållits inom disciplinen styrka och kondition.

”Där **MÅSTE** man ha musik tycker jag du kan inte hålla på med konditionsträning om man inte har musik, det blir ju jättetråkigt”⁴⁷ Detta citat sammanfattar båda extremgruppernas uppfattning av musikens stora betydelse vid styrke- och konditionsundervisning, vilket framkom i intervjuundersökningen.

Den enda likhet inom extremgrupperna i intervjuundersökningen vi kan finna är att lärarna i extremgrupp 1 anser att musiken motiverar eleverna till att orka mer. Dock kan vi se att två lärare ur olika extremgrupper använder musiken som start- och stoppsignal^{48 49} medan de övriga använder musiken för att få kontrollerade rörelser som görs i takt till musiken.^{50 51} En av dessa lärare förklarar under intervjun hur hon gör för att få eleverna att utföra rörelserna korrekt ”utan att jag skall behöva räkna takten åt dem hela tiden hur snabbt dom skall göra rörelserna så lär jag dem att känna och hitta takten och sen kan dom köra själva”⁵².

Vid analys av enkätundersökningen och intervjuundersökningen kan vi urskilja alla generella syften i form av de motivatoriska, organisatoriska och pedagogiska.

⁴⁷ Mp3-upptagning, Intervju 2006-03-29 med Idrottslärare B.

⁴⁸ Mp3-upptagning, Intervju 2006-03-29 med Idrottslärare B.

⁴⁹ Mp3-upptagning, Intervju 2006-03-30 med Idrottslärare D.

⁵⁰ Mp3-upptagning, Intervju 2006-03-27 med Idrottslärare A.

⁵¹ Mp3-upptagning, Intervju 2006-03-29 med Idrottslärare C.

⁵² Mp3-upptagning, Intervju 2006-03-29 med Idrottslärare C.

3.2.6 Undervisning i lekar

Inom disciplinen lekar fann vi i enkätundersökningen att det tenderar att finnas en stor variation i syftesmotiveringen men dock kan vi urskilja två mer använda syften nämligen det motiverande (21 %) samt användandet som start-/stopp signal (17 %).

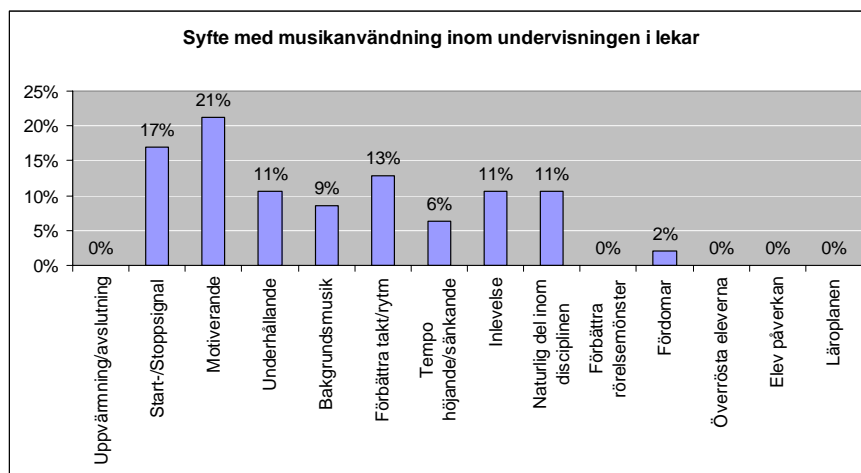

Fig. 12 Syfte med musikanvändning inom undervisningen i lekar. Varje stapel motsvarar den procent av det totala antalet syften som erhållits inom disciplinen lekar.

I *extremgrupp 1* använder båda lärarna musiken i bakgrunden men även som start- och stoppsignal.^{53 54} Vi kan också se att en lärare inom denna grupp jobbar med sina elever med syfte att förbereda dem för kommande yrke som barnskötare, vilket gör att hon använder musik för att lära eleverna hur de kan nyttja denna i lekar.⁵⁵ I *extremgrupp 2* används musiken inte alltid, men kan förekomma vid specifika lekar. En lärare inom denna extremgrupp använder musiken som start- och stoppsignal de få gånger hon brukar musik, men oftast förekommer musiken inte i lekar. Hon förklarar det enligt följande ”*lekar i sig blir så mycket man pratar och skrattar och det är buller så då har jag nog inte använt musik direkt.*”⁵⁶

De generella syftena vi kan urskilja i enkätundersökningen är organisatoriska och motivatoriska. I intervjuundersökningen fann vi endast ett organisatoriskt syfte i form av start- och stoppsignal.

⁵³ Mp3-upptagning, Intervju 2006-03-27 med Idrottslärare A.

⁵⁴ Mp3-upptagning, Intervju 2006-03-29 med Idrottslärare B.

⁵⁵ Mp3-upptagning, Intervju 2006-03-27 med Idrottslärare A.

⁵⁶ Mp3-upptagning, Intervju 2006-03-29 med Idrottslärare C.

3.2.7 De generella syftena

När vi tittar på enkätundersökningen i relation till intervjuundersökningen kan vi urskilja följande likheter med avseende på de generella syftena. Inom *bollspel* kan vi inte se någon generell syftestillämpning eftersom det är en stor spridning mellan de olika syftena, dvs. alla generella syften tillämpas. Vid jämförelsen gällande *gymnastik* kan vi urskilja samma generella syften, nämligen organisatoriska och pedagogiska syften dock tillämpas dessa på olika sätt. Inom *dans* kan vi se en tydlig trend gällande användningen av de organisatoriska syftena. Ett annat generellt syfte som återfinns är det pedagogiska. Vid analys av *styrke- och konditionsundervisningen* kan vi utifrån våra två undersökningar återfinna alla tre generella syften. I vår studie framkom det att ett stort syfte med musikanvändandet inom *lekar* är det organisatoriska i form av start- och stoppsignal och det fanns även ett motivatoriskt syfte.

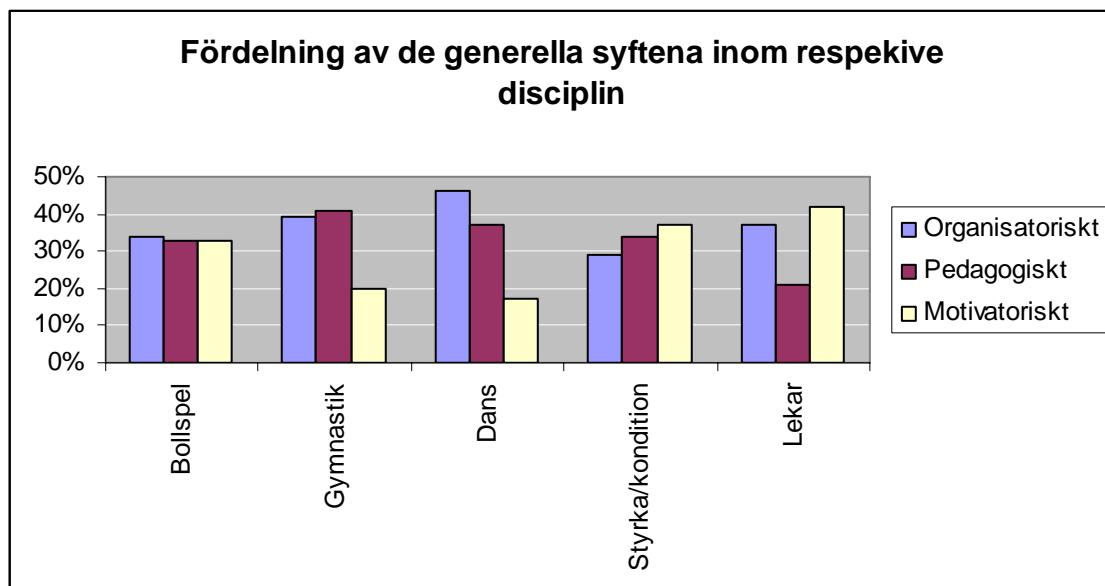

Fig. 13. Fördelning av de generella syftena inom respektive disciplin. Datan är baserad på enkätundersökningen.

När vi tittar på syftestillämpningen inom de fem disciplinerna kan vi se att denna är spridd inom alla de tre generella syftena med övervikt för det organisatoriska syftet (37 %).

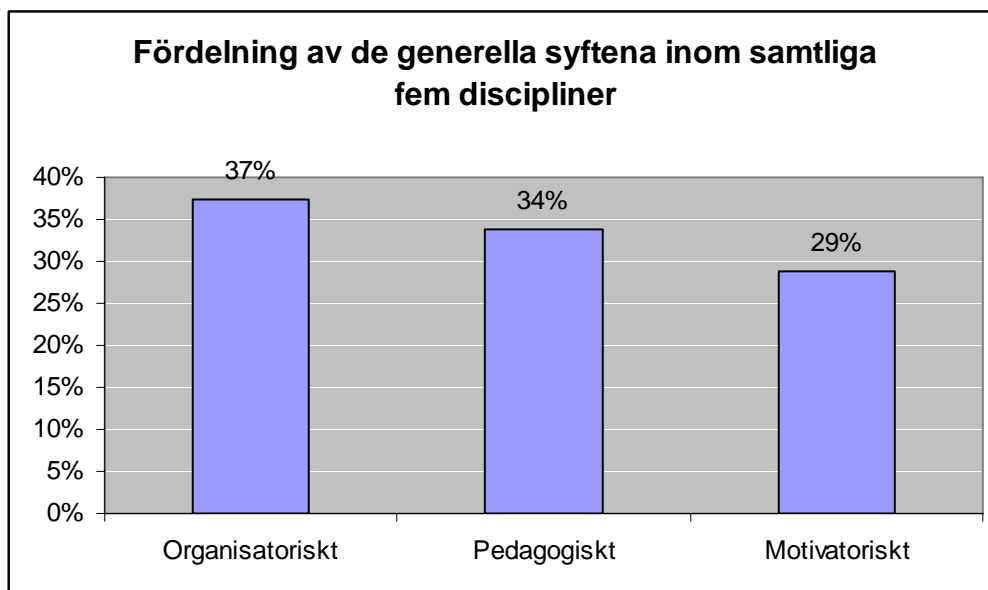

Fig. 14 Fördelning av de generella syftena inom samtliga fem discipliner. Datan är baserad på enkätundersökningen.

3.3 Vad påverkar idrottslärarna att använda musik i idrottsundervisningen?

Denna analys kommer att ske utifrån vår teoretiska modell, Modell 3: *Faktorer som påverkar idrottslärares musikanvändande.*

3.3.1 Ramfaktorer

Den ramfaktor som vi var intresserade av i enkätundersökningen var tillgången till musikanläggning. Det visade sig att 92 % av idrottslärarna alltid hade tillgång till en sådan medan 8 % angav att de ibland hade tillgång till musikanläggning.

I intervjuundersökningen tycker en av lärarna inom *extremgrupp 1* att det är viktigt att ha en bra musikanläggning. Då hon kom till skolan fanns ingen funktionell bandspelare därför införskaffade hon detta och kan nu använda sig av musik i sin undervisning. Lärarna på hennes skola håller tillsammans på att bygga upp ett musikkartotek men oftast så lånar de skivor från varandra eller så har de egna privat skivor att tillgå. Skolan har köpt in musik som

annars är svåra att hitta och då handlar det om skivor med rätt takt för aerobics och löpning. Dessa skivor tycker idrottsläraren inte alltid är så motiverande för eleverna men de är taktfasta och underlättar för dem att hålla takten. Hon anser att en begränsande faktor kan vara att det tar tid att hitta passande musik till det syfte man har.⁵⁷ Den andra läraren inom extremgruppen anser att det spelar stor roll om det finns en bra musikanläggning, finns det en sådan har hon alltid på musik under lektionen. Idrottsläraren tycker att hon är dålig på att skaffa fram ny musik eftersom hon inte anser sig ha den tiden även trots att hon anser att det är relativt lätt att förnya musiken. Det finns nämligen en stor tillgång till musik på skolan genom andra lärare. Det finns även resurser till musikinköp men de köper sällan in musik utan de lånar musik av andra idrottslärare på skolan. En begränsning hon nämner under intervjun är att det kan vara svårt att spela musik på flera ställen i salen samtidigt, då det hörs igenom skiljeväggen i hallen.⁵⁸

En av lärarna i *extremgrupp 2* arbetar på en relativt nystartad skola så det finns inte något stort musikförråd ännu. Hon får dock göra inköp av musik och då prioriterar hon samlingsskivor. Den musik som hon anser är svårast att få tag i är löplåtar, som är tillräckligt snabba men ändå har en bra takt. Vidare framhäver hon att det kan vara svårt att hitta passande avslappningsmusik. Till dansen använder hon sig av skivor som är skolanpassade som hon har tillgång till sedan tidigare. Läraren är medveten om att det är lätt att hitta musik till lektionerna men hon anser inte att hon har haft tid att lära sig den nya tekniken för att införskaffa musik via t.ex. nätabbonemang⁵⁹. På skolan finns en mycket bra musikanläggning, som är nyinskaffad. Idrottssalen är uppbyggd så att man kan dela upp salen i två delar och ändå spela musik i bägge utan störningsmoment. I aerobicssalen finns en pitch⁶⁰ vilket hon har införskaffat på eget initiativ och detta anser hon vara värdefull i undervisningen.⁶¹ Den andra läraren anser inte att det finns något materiellt hinder till musikanvändning. Det som kan vara tråkigt i valet av musik är att det bara finns ett fåtal skivor att välja emellan på skolan. Idrottslärarna på skolan tar dock med sig musik hemifrån, lånar av varandra samt får färdigbrända skivor av en fritidspedagog. Det finns dock pengar för inköp av skivor, men det intresset finns inte hos idrottsläraren.⁶²

⁵⁷ Mp3-upptagning, Intervju 2006-03-27 med Idrottslärare A.

⁵⁸ Mp3-upptagning, Intervju 2006-03-29 med Idrottslärare B.

⁵⁹ nätabbonemang innebär att du betalar för att ladda ner musik från Internet till din dator.

⁶⁰ En pitch kan förändra musikens BPM, dvs. musikens tempo.

⁶¹ Mp3-upptagning, Intervju 2006-03-29 med Idrottslärare C.

⁶² Mp3-upptagning, Intervju 2006-03-30 med Idrottslärare D.

Sammanfattningsvis kan vi se att samtliga lärare har tillgång till en musikanläggning som de kan använda och resurser för inköp av musik dock anser den större delen av lärarna att det är tiden som begränsar dem. Vi kan urskilja en tendens som visar att de lärare som har en större tillgång till musik genom kollegor eller kartotek använder musik i större utsträckning, i detta fall extremgrupp 1.

3.3.2 Elever

Inom *extremgrupp 1* i intervjuundersökningen uttrycker en av lärarna att eleverna brukar få ta med egen musik till lektionerna och på så sätt påverka innehållet. Idrottsläraren betonar vikten av att spela intressant musik för eleverna även om den kan ha fel takt för ändamålet då musiken i sig ändå motiverar eleverna. Hon anser att eleverna är mer rörelsevilliga om man spelar musik av deras egen smak, därför gäller det att vara uppdaterad inom elevernas musikområde. Då vi frågar idrottsläraren om eleverna påverkar musikvalet får vi följande svar: *”Ja dom gör det jätte mycket, dom är ju källan till att veta vad jag skall hitta för musik.”*⁶³

Den andra idrottsläraren inom extremgrupp 1 betonar vikten av att eleverna skall vara medvetna om att *”musiken är något som finns i bakgrunden, det är inte huvudmomentet på våran lektion.”*⁶⁴ Eleverna är enligt idrottsläraren väldigt intresserade av musik och dans och de får ta med sig egen musik till lektionerna men det är hon som väljer. Den musik de tar med sig är oftast hip-hop musik och den blir ofta väldigt enformig. Därför väljer hon istället att spela mycket schlagermusik på lektionerna eftersom hon anser att schlagermusiken påverkar eleverna stämning. Idrottsläraren anser att eleverna blir uppmuntrade till att röra på sig och att det blir en glad stämning i lokalen, till en början ger eleverna uttryck av att inte gilla denna musik men när den väl spelas rycks de med. Hon har märkt att schlager gör eleverna mer aktiva och kreativa samtidigt som den avdramatiserar och ger energi. Det är hennes intresse som främst har fått henne att spela musiken men p.g.a. att både hon och eleverna blir glada av schlager musik så använder hon sig av denna. Idrottsläraren använder dock hip-hop ibland för att eleverna gillar den musiken och då blir de glada, vilket då även gör henne glad *”jag tänker på oss i en kombination att det som är bra för dom blir oftast bra för mig och tvärtom, men i och med att jag ändå står i lokalen hela dagen så [...] sätter jag mitt eget välbefinnande i*

⁶³ Mp3-upptagning, Intervju 2006-03-27 med Idrottslärare A

⁶⁴ Mp3-upptagning, Intervju 2006-03-29 med Idrottslärare B.

första hand.”⁶⁵ Hon använder schlagermusik eftersom hon anser att den är väldigt taktfast och hon har sett samma stämningshöjande effekt på samtliga skolor hon arbetat på. Då skolan är mångkulturell väljer hon att även spela musik från andra kulturer som exempelvis orientmusik och reggae.⁶⁶

En lärare i *extremgrupp 2* anser att eleverna har en väldigt blandad musiksmak, vilket gör det svårt att tillfredsställa allas önskemål. Eleverna har inte samma musiksmak som hon har och hon känner ibland att hon inte hänger med i de moderna musikstilarna som finns. Idrottsläraren försöker att vara så aktuell som möjligt och vid val av musik vill hon tänka på eleverna så mycket som möjligt. Det är inte alltid den musik som eleverna gillar som passar in till den specifika idrottslektionen. Eleverna får ta med sig musik men här anser hon att man måste vara vaksam på textinnehållet i låtarna som eleverna har med sig. Svårigheten med att man låter eleverna ta med sig egen musik är att det kan bli ett överflöd av musik som man inte hinner spela säger hon. Hon byter musik med jämna mellanrum för att ha en så aktuell musik som möjligt.⁶⁷ Den andra idrottsläraren inom extremgruppen spelar de skivor som hon vet att eleverna gillar och då främst fartfylld musik. Hon har dock även testat att spela mindre fartfylld musik och fick ett gott gensvar från eleverna även då. Men oftast så sätter hon bara på en skiva som är nära till hands ”*jag nästan bara slänger på bara den skivan jag hittar.*”⁶⁸ Eleverna får ta med sig musik till lektionerna men hon måste lyssna igenom musiken först så att hon vet att den är lämplig att spela med tanke på textinnehållet.⁶⁹

Sammanfattningsvis ser vi att det tenderar att vara ett stort elevinflytande i båda extremgrupperna då samtliga lärare låter eleverna ta med sig musik till lektionerna samt att de inser vikten av att vara uppdaterade på musikområdet för att kunna spela passande musik för eleverna.

3.3.3 Andra idrottslärare/Andra lärare

Utifrån intervjuundersökningen kan vi se att då en av idrottslärarna inom *extremgrupp 1* började jobba på skolan fick hon de andra idrottslärarna i hennes arbetslag att börja arbeta

⁶⁵ Mp3-upptagning, Intervju 2006-03-29 med Idrottslärare B.

⁶⁶ Mp3-upptagning, Intervju 2006-03-29 med Idrottslärare B.

⁶⁷ Mp3-upptagning, Intervju 2006-03-29 med Idrottslärare C.

⁶⁸ Mp3-upptagning, Intervju 2006-03-30 med Idrottslärare D.

⁶⁹ Mp3-upptagning, Intervju 2006-03-30 med Idrottslärare D.

med musik som pedagogiskt hjälpmedel. Tillsammans har de även börjat bygga upp ett musikkartotek och de lånar musik sinsemellan.⁷⁰ På den andra idrottslärarens skola finns inget tydligt samarbete idrottslärarna emellan, förutom att de lånar musik av varandra. Traditionen kring dans och musik är stor på skolan p.g.a. att det är en mångkulturell skola och många har detta intresse med sig från sin kultur. På skolan har man tagit tillvara på detta intresse och man jobbar med mycket dans- och musikuppträdanden dock finns ingen given tradition kring musik bland idrottslärarna.⁷¹

På skolan hos en idrottslärare inom *extremgrupp 2* finns inte någon given musiktradition, skolan är dock relativt nystartad. De är endast två idrottslärare på skolan, varav den ena inte är behörig, och dessa emellan finns inget samarbetet kopplat till musik.⁷² Hos den andra idrottsläraren inom extremgruppen finns ett samarbete idrottslärarna sinsemellan då de lånar musik av varandra emellanåt. Det finns även en fritidspedagog på skolan som ibland bränner skivor åt henne. På skolan börjar det växa fram en stark musiktradition då de fått en drivande och engagerad musiklärare. På skolan träffas alla elever och lärare några gånger per år för att sjunga ihop. En influens kring musiken som hon har tagit efter av en tidigare kollega är möjligheten att använda musik i volleyboll, vilket hon inte hade tänkt på innan.⁷³

Den tendens vi sammanfattningsvis kan urskilja är att de flesta lärare tycks använda sig av andra lärare genom att låna och dela på musik.

3.3.4 Läroplanen

Utifrån intervjuundersökningen kan vi se att en lärare inom *extremgrupp 1* inte anser att läroplanen påverkar hennes musikanvändande. Dans finns dock med i betygskriterierna vilket gör att man naturligt använder sig av mer musik säger hon.⁷⁴ Den andra idrottsläraren anser att läroplanen uppmuntrar till att skapa trivsamma miljöer och det tycker hon att musik gör, därför känner hon att musikanvändandet kan motiveras med läroplanen. Arbetsmiljön blir bättre med musik eftersom hon mår bra av musik, vilket hon också hittar stöd för i läroplanen.⁷⁵

⁷⁰ Mp3-upptagning, Intervju 2006-03-27 med Idrottslärare A.

⁷¹ Mp3-upptagning, Intervju 2006-03-29 med Idrottslärare B.

⁷² Mp3-upptagning, Intervju 2006-03-29 med Idrottslärare C.

⁷³ Mp3-upptagning, Intervju 2006-03-30 med Idrottslärare D.

⁷⁴ Mp3-upptagning, Intervju 2006-03-27 med Idrottslärare A.

⁷⁵ Mp3-upptagning, Intervju 2006-03-29 med Idrottslärare B.

I extremgrupp 2 framhäver en av lärarna att läroplanen poängterar att dans måste finnas i undervisningen vilket leder till en självklar användning av musik i idrottsundervisningen. Dock kan hon inte säga att det påverkar henne på något annat sätt.⁷⁶ Den andra idrottsläraren är medveten om innehållet i läroplanen gällande dans och musik men trots detta så styr det inte hennes bruk av musik i undervisningen. Hon känner en viss skuld för att hon inte använder musik och dans i större utsträckning eftersom läroplanen är bestämmande för innehållet i undervisningen.⁷⁷

I stora drag anser inte lärarna att läroplanen påverkar deras bruk av musik i undervisningen.

3.3.5 Försocialisation

I vår enkätundersökning ville vi undersöka om det fanns ett samband mellan försocialisation och musikanvändandet och syftesbruket. Det enda signifikanta sambandet vi fann var mellan yrkeserfarenhet och musikanvändning samt syftesbruk, där signifikansen var $p = 0,000$. Vi kan se ett starkt samband ($r = 0,54$) mellan kort yrkeserfarenhet och ett stort musikanvändande samt syftesbruk. Den enda signifikanta försocialisationsfaktor vi kan se som kan inverka på musikanvändandet och syftesbruket är således yrkeserfarenheten. Lutningen på en tänkt linje skulle få en positiv lutning eftersom $r = 0,54$ och vi får då ett positivt samband.

Med utgångspunkt i intervjuundersökningen ser vi att en av lärarna inom *extremgrupp 1* har ett gediget musikintresse som även återfinns i hennes familj. Både hennes pappa och hennes man har dansat och hon har följt med dem och dansat. I unga år har hon jobbat som aerobicsledare och även varit både aktivt och ledare inom gymnastik. Hon är utbildad specialpedagog där hon även fördjupat sig inom ämnet dans. Idrottsläraren har även utvecklat ett koncept för anpassad fysisk aktivitet för funktionshindrade och förståndshandikappade där musiken spelar en stor roll i utvecklandet av de motoriska grundformerna. Detta har sedan utvecklats till ett koncept även inom handboll, där man jobbar med musik som redskap vid t.ex. inläring av stegsättning. Idrottsläraren anser att lärarutbildningen gav en bekräftelse på hennes tidigare kunskaper inom musik. I utbildningen tycker hon att de hade mycket dans,

⁷⁶ Mp3-upptagning, Intervju 2006-03-29 med Idrottslärare C.

⁷⁷ Mp3-upptagning, Intervju 2006-03-30 med Idrottslärare D.

rörelse och rytmik.⁷⁸ I sin bakgrund har den andra idrottsläraren inom extremgruppen en pianointresserad pappa som uppmuntrat henne att lära sig spela piano, gitarr och fiol. Hon tyckte inte att det var roligt, vilket gjorde att hon slutade som ung. Hon gillar dock att sjunga, uppträda och att dansa och tycker att musiken tillför mycket i hennes tillvaro. Hon har varit aktiv och tränare inom gymnastik och använde där musiken inom truppgymnastiken. Hon är även utbildad aerobicsledare och har här kommit mer i kontakt med musik. På idrottslärarutbildningen anser hon att de hade mycket utbildning inom musik och dans. Hon nämner att de bl.a. fick komponera egna danser och göra musikanalyser av olika typer av låtar. Hon tycker att dans och musik överlag fick en stor plats i utbildningen.⁷⁹

Inom *extremgrupp 2* har den ena idrottslärarens familj inget direkt musikintresse och för henne var det först i tonåren som hon började lyssna och intressera sig för musik. Då var det främst att lyssna till musik på radion. Då hon sedan kom i kontakt med gymvärlden utvecklade hon ett intresse för mer aerobicsinriktad musik eftersom hon letade musik till sina aerobicsklasser ”*sen när man hamna i gymsvängen då blir det ju mycket den här aerobicsinriktade musiken, fast den vill man ju aldrig lyssna på, när man lyssnar annars*”⁸⁰. Idrottsläraren har fått utbildning inom aerobics, bodytoning och bodypump genom gymkedjan vilka också framhävde vikten av att välja passande musik till aktiviteten. På lärarutbildningen ansåg hon inte att man fick så mycket musikutbildning utan man behövde bara lära sig att räkna pulsen och göra musikanalyser. Det som dock var bra på utbildningen enligt henne var att hon fick med sig ett musikmaterial som var färdigt att använda. Som nyutexaminerad lärare använde hon musiken mest som bakgrundsmusik och i musikuppvärmningar men nu använder hon även musiken utöver detta även i aerobics och i dans.⁸¹ Under sin uppväxt har den andra läraren inom *extremgrupp 2* alltid lyssnat på musik och har haft en del musikundervisning då hon gick i High School.⁸² Genom skolan hon nu arbetar på har hon på eget initiativ genomgått en halvdagskurs i dans vilket är den enda kursen inom musikområdet hon har deltagit i. Hon betonar dock att det är hon som medvetet väljer de kurser hon går på och att det ständigt inkommer inbjudningar till olika kurser inom dans. På lärarutbildningen, som hon genomgått i USA, ansåg idrottsläraren att det inte förekom dans och musik i tillräckligt stor utsträckning. Detta har bidragit till en viss känsla av osäkerhet hos

⁷⁸ Mp3-upptagning, Intervju 2006-03-27 med Idrottslärare A.

⁷⁹ Mp3-upptagning, Intervju 2006-03-29 med Idrottslärare B.

⁸⁰ Mp3-upptagning, Intervju 2006-03-29 med Idrottslärare C.

⁸¹ Mp3-upptagning, Intervju 2006-03-29 med Idrottslärare C.

⁸² High School motsvarar den svenska grundskolans högstadium och gymnasieskolan.

idrottsläraren vilket gör att hon inte använder det i någon större omfattning i undervisningen. Hon säger att orsaken till att hon inte använder musik i sin undervisning till viss del kan bero på rädsla, så här beskriver hon själv: ”jag tror att det har mycket med självförtroendet att göra, om man själv inte tror att man är så duktigt på någonting och man har lite rädsla att göra något så gör man nog inte det.”⁸³ Hon är dock medveten om vikten av att redan tidigt börja med musik och dansundervisning för att göra det till ett så naturligt inslag för eleverna som möjligt.⁸⁴

Sammanfattningsvis kan vi se att försocialisationen spelar en stor roll för musikanvändandet. En uppväxt präglad av musik samt utbildning inom musikområdet tycks leda till ett större musikanvändande i idrottsundervisningen, vilket vi kan urskilja i extremgrupp 1.

3.3.6 Psykologiska och motivatoriska effekter

De psykologiska faktorerna som vi avser behandla ligger rubricerade som underhållande under vår syftesklassificering. Utifrån enkätundersökningen kan vi vid analys av de psykologiska effekterna se ett relativt jämnt fördelat resultat mellan de olika disciplinerna. Med avseende på de motivatoriska effekterna kan vi urskilja en större spridning där den främsta disciplinen är stryka/kondition 48 % och den näst största disciplinen är lekar med en andel av 24 %. Noterbart är att inom disciplinen styrka/kondition finner vi det högsta motivatoriska syftet och det lägsta psykologiska syftet.

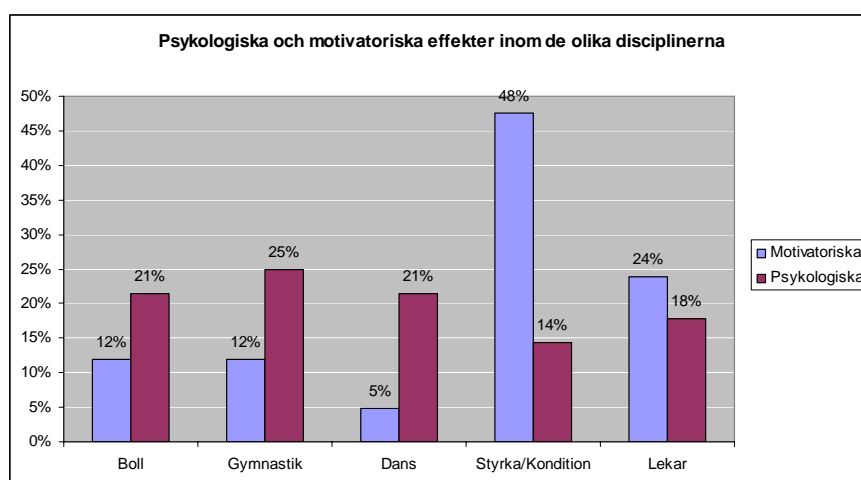

Fig. 14 *Psykologiska och motivatoriska effekter inom de olika disciplinerna. Varje stapel motsvarar den procent av det totala antalet angivna syften inom samtliga discipliner som erhållits inom motivatoriska respektive psykologiska syften.*

⁸³ Mp3-upptagning, Intervju 2006-03-30 med Idrottslärare D.

⁸⁴ Mp3-upptagning, Intervju 2006-03-30 med Idrottslärare D.

I intervjuundersökningen anser en av idrottslärarna i *extremgrupp 1* att vid de tillfällen då eleverna får vara med och påverka musikvalet så väljer de sådan musik som de motiveras av. Hon anser också att en bakgrundsmusik som eleverna tycker om peppar eleverna och ökar deras aktivitetsgrad betydligt.⁸⁵ Den andra läraren tycker att musik är stämningshöjande och att den skänker glädje. Hon säger att eleverna rör sig mer spontant och blir mer aktiva av musiken. När hon väljer musik tänker hon mest på sig själv eftersom det är hon som skall trivas med musiken för att bli glad och peppad och orka hålla ut hela dagarna. Hon framhäver att det är viktigt att det inte blir till den grad att det skulle kunna påverka eleverna negativt och säger att oftast är det så att om hon är nöjd så är även eleverna nöjda.⁸⁶

Inom *extremgrupp 2* så väljer den ena läraren musik som hon tycker om eftersom hon anser att ifall hon gillar musiken blir hon peppad av den och då blir eleverna också peppade.⁸⁷ Den andra läraren anser att eleverna lugnas av musik i bakgrunden när de spelar volleyboll. Hon vill även framhålla att hon ser att eleverna tycker det är roligt att ha musik under lektionerna. Idrottsläraren anser att eleverna under styrketräning lättare kan glömma bort tröttheten om de lyssnar till musik samtidigt som de tränar.⁸⁸

Sammanfattningsvis kan vi se att lärarna i *extremgrupp 1* ser motivatoriska aspekter hos eleverna med musikanvändandet, medan endast en av lärarna i *extremgrupp 2* ser denna effekt. I enkätundersökningen framkom det främst motiverande effekter inom undervisningen av styrka och kondition. Gällande de psykologiska effekterna så fanns det utifrån enkätundersökningen en jämn fördelning inom alla discipliner medan det i intervjuundersökningen inte framkom psykologiska aspekter i lika stor utsträckning.

3.3.7 Fördomar

Vi kan konstatera att ytterst få av idrottslärarna i vår enkätundersökning tycks ha några felaktiga uppfattningar om musikens fysiologiska påverkan. Vi fann endast att 1 % av lärarna fann musiken som pulshöjande hos eleverna, detta inom disciplinerna styrka/kondition och

⁸⁵ Mp3-upptagning, Intervju 2006-03-27 med Idrottslärare A.

⁸⁶ Mp3-upptagning, Intervju 2006-03-29 med Idrottslärare B.

⁸⁷ Mp3-upptagning, Intervju 2006-03-29 med Idrottslärare C.

⁸⁸ Mp3-upptagning, Intervju 2006-03-30 med Idrottslärare D.

lekar. Några andra felaktiga fysiologiska uppfattningar fann vi inte. I intervjuundersökningen framkom inte heller några fysiologiska fördomar bland lärarna.⁸⁹

3.3.8 Massmedia

I intervjuundersökningen menar en av idrottslärarna i *extremgrupp 1* att hon påverkas av vad som är aktuellt i samhället, t.ex. melodifestivalen, då passar hon på att använda de låtarna i undervisningen medan de är aktuella. En annan inspirationskälla kan vara ett tv program som tillämpar den musik som stimulerar eleverna. Hon säger att det gäller att vara uppdaterad och att man hänger med.⁹⁰ Den andra idrottsläraren influeras inte av massmedia utan endast av skolans närsamhälle som är mångkulturellt. Hon menar att de olika kulturerna oftast har musiken som ett starkt uttryckssätt, så här uttrycker hon sig ”*I många kulturer eller i stort alla kulturer spelar musiken en stor roll och definierar själva kulturen.*”⁹¹ Hon passar på att tillämpa dessa kulturskildringar genom att använda sig av musiken och danserna ifrån de olika kulturerna.⁹²

I *extremgrupp 2* anser en av respondenterna att melodifestival låtar är bra att använda eftersom eleverna känner igen dem och för att låtarna är taktfasta och lätta att jobba med.⁹³ Den andra respondenten i *extremgrupp 2* anser sig inte påverkas av massmedia gällande hennes musikanvändande.⁹⁴

Sammanfattningsvis kan vi inte se några generella trender inom *extremgrupperna*. En lärare i vardera grupp influeras av massmedia medan de andra inte gör detta.

3.3.9 Sammanfattning av påverkansfaktorerna

Den gemensamma *ramfaktorn* för enkät- och intervjuundersökningen är tillgången till en musikanläggning. Denna faktor är dock inte begränsande för de undersökta lärarna eftersom

⁸⁹ Mp3-upptagning, Intervju 2006-03-27 med Idrottslärare A, Mp3-upptagning, Intervju 2006-03-29 med Idrottslärare B, Mp3-upptagning, Intervju 2006-03-29 med Idrottslärare C, Mp3-upptagning, Intervju 2006-03-30 med Idrottslärare D.

⁹⁰ Mp3- upptagning, Intervju 2006-03-27 med Idrottslärare A

⁹¹ Mp3- upptagning, Intervju 2006-03-29 med Idrottslärare B.

⁹² Mp3- upptagning, Intervju 2006-03-29 med Idrottslärare B.

⁹³ Mp3- upptagning, Intervju 2006-03-29 med Idrottslärare C.

⁹⁴ Mp3- upptagning, Intervju 2006-03-30 med Idrottslärare D.

majoriteten av lärarna alltid har tillgång till en sådan. I intervjuundersökningen framkom även andra ramfaktorer som tid, tillgång till aktuell musik samt resurser för inköp av musik som delvis begränsande faktorer. Vad gäller *elevpåverkan* kan vi endast genom intervjuundersökningen behandla denna aspekt. Där kan vi se en möjlighet till påverkan genom att eleverna får ta med sig musik till lektionerna samt att de får komma med förslag på lämplig musik. Lärarna anser att eleverna på detta vis höjer sin motivationsnivå då de får lyssna på musik de själva uppskattar. Den tendens vi kan utläsa gällande *andra idrottslärare/lärares* inverkan på musikanvändandet är att de flesta lärare tycks använda sig av kollegor genom att låna och dela på musik sinsemellan.

Utifrån intervjuundersökningen kan vi se att lärarna inte anser *läroplanen* vara en påverkansfaktor inom musikanvändningen. Utifrån enkätundersökningen kunde vi konstatera att yrkeserfarenheten hade en betydande roll för musikanvändning och syftestillämpning. En stor musikanvändning samt syftestillämpning kunde härledas till en kort yrkeserfarenhet. Respondenterna i intervjuundersökningen visade även på detta samband. Under intervjuundersökningen framkom det även att en gedigen *försocialisation* leder till ett större musikbruk. I enkät- och intervjuundersökningarna fann vi att det största *motivatoriska syftet* var inom styrke- och konditionsundervisningen. Gällande de *psykologiska effekterna* så fanns det utifrån enkätundersökningen en jämn fördelning inom alla discipliner medan det i intervjuundersökningen inte framkom psykologiska aspekter i lika stor utsträckning. I intervjuerna framkom inte *fördomar* avseende musikens fysiologiska påverkan på elevernas. I enkätundersökningen var det endast 1 % av lärarna som hade någon sorts fördom. Utifrån intervjuundersökningen kan vi se att 50 % av respondenterna påverkas i stor grad av *massmedia* medan de övriga inte gör det.

Efter analys av enkät- och intervjuresultat kunde vi se att de största påverkansfaktorerna var ramfaktorer, elever samt *försocialisationen*. De faktorer som inverkade i mindre grad var andra idrottslärare/lärare, psykologiska och motivatoriska effekter samt massmedia. I minst utsträckning påverkades idrottsläraren av läroplanen och fördomar. Om vi analyserar resultaten från både enkät- och intervjuundersökningen utifrån Patrikssons nivåer, kan vi se att den nivå som påverkar idrottslärarens musikanvändning i störst utsträckning är den lokala skolan tätt följd av samhällsnivån. De nivåer som tycks påverka idrottsläraren minst är utbildningssystemet och närsamhället.

4 Diskussion

4.1 Sammanfattning av studien

Syftet med studien var att undersöka musikens roll i idrottsundervisningen ur ett lärarperspektiv. De frågeställningar vi valde för att besvara syftet var följande:

I vilken utsträckning och vid vilka undervisningstillfällen använder idrottslärarna musik i idrottsundervisningen? I vår empiriska undersökning kunde vi se att 77 % av de undersökta lärarna använde sig av musik i stor utsträckning (inom 4-5 discipliner) i sin undervisning. Av dessa var det hela 41 % som använde musik inom samtliga fem discipliner. Från vår enkätundersökning fick vi resultatet att samtliga idrottslärare väljer att använda sig av musik inom disciplinerna dans och styrka/kondition. En stor andel använde sig även av musiken inom gymnastik (90 %) samt inom lekar (74 %). Hälften av lärarna tillämpar musik inom bollspel.

Har idrottslärarna något syfte med musikanvändandet i idrottsundervisningen och i så fall vilket? Av den empiriska enkätundersökningen kunde vi konstatera att 69 % av lärarna hade ett stort syfte (inom 4-5 discipliner) med sitt musikanvändande. I den grupp som hade ett syfte i måttlig grad (inom 2-3 discipliner) återfanns 28 % av lärarna. Då vi såg till det specifika syfte lärarna hade med sin användning av musik inom alla fem discipliner kunde vi urskilja en relativt jämn fördelning med en svag övervikt för syftena start- och stoppsignal, förbättra takt/rytm samt med syfte att motivera eleverna. Sammanfattningsvis kan vi utifrån vårt analysverktyg med avseende på de generella syftena konstatera att syftestillämpningen inom de fem disciplinerna är spridd inom de tre generella syftena, organisatoriska, pedagogiska och motiverande syften med viss övervikt för det organisatoriska syftet.

Vad påverkar idrottslärarna att använda musik i idrottsundervisningen? Då vi ser på resultatet från enkät- och intervjuresultaten kunde vi se att de största påverkansfaktorerna var ramfaktorer, elever samt försocialisationen. De faktorer som inverkar i mindre grad var andra idrottslärare/lärare, psykologiska och motivatoriska effekter samt massmedia. I minst utsträckning påverkades idrottsläraren av läroplanen och fördomar.

Sammanfattningen av denna studie är därför att:

- ✓ Idrottslärarna tillämpar musik i relativt stor utsträckning och av de undersökta lärarna tillämpar alla musik i sin undervisning i minst tre av disciplinerna.
- ✓ Musiken spelar en stor roll inom dans och styrke-/konditionsundervisningen men återfinns även i rätt stor grad inom gymnastikundervisningen.
- ✓ Majoriteten av lärarna har ett stort syfte med sin musikanvändning.
- ✓ De mest tillämpade syftena var användning av musik som start- och stoppsignal, förbättra takt/rytm samt för att motivera eleverna.
- ✓ Det är en relativt jämn fördelning inom de generella syftena.
- ✓ Det som påverkar lärarna till att använda musik i undervisningen och tillämpa ett syfte kan vi konstatera att främst är lärarens försocialisation, ramfaktorer samt elevpåverkan. Vi vill dock även uppmärksamma att läroplanen och fördomar inte tycks påverka lärarens musikanvändning och syftestillämpning.

4.2 Diskussion kring Modell 3

Då vi tittar på modell 3 kan vi se att vissa nivåer påverkar idrottslärarens musikanvändande och syftestillämpning mer än andra. Den lokala skolan och samhällsnivån påverkar i störst grad medan utbildningssystemet och närsamhället påverkar minst. Intressant att notera är att dessa nivåer ligger närmast respektive längst ifrån idrottsläraren i centrum. Samhället tycks ange ramarna medan den lokala skolan mer reglerar det praktiska musikanvändandet och syftesbruket.

Om vi då skulle få modifiera om modell 3 så skulle vi utesluta påverkansfaktorerna fördomar och läroplanen. Detta eftersom vår studie tyder på att dessa faktorer inte inverkar på idrottslärarens musikanvändande och syftestillämpning. Vi vill dock framhäva att Patrikssons modeller (modell 1 och 2) tycks vara riktgivande och användbara då egentligen bara

läroplanen är den faktor som faller utanför ramen för idrottslärares musikanvändande och syftestillämpning. Påverkansfaktorn fördomar lade vi själva till i modell 3 då vi trodde att denna faktor skulle visa sig genom våra resultat. I efterhand kan vi dock konstatera att så inte var fallet. En tänkbar orsak till att läroplanen inte influerar idrottslärares i musikbruket kan vara att Lpo-94 är målformulerad. Det är upp till pedagogen att hitta de rätta vägarna för att nå dessa mål. Vi kan i vår studie se att lärarna väljer olika vägar för att nå sina mål, vissa använder musik för att nå målen medan andra lärare inte gör det och detta beror på idrottslärares försocialisation. Resultaten från studien visar nämligen att de lärare som haft en uppväxt präglad av musik samt har fått en utbildning inom musikområdet tycks ha ett stort musikanvändande och syftesbruk i idrottsundervisningen. Försocialisationen bestämmer således idrottslärares väg för att nå det specifika målet. Läroplanen var i studien en liten påverkansfaktor vilket vi tror beror på att lärarna inte motiverar sitt musik- och syftesbruk med denna faktor utan snarare beror det på försocialisationen som i studien visade sig vara en stor påverkansfaktor.

Med utgångspunkt från forskningsläget lade vi till påverkansfaktorn fördomar i modell 3 eftersom en betydande del av den funna forskningen behandlade musikens fysiologiska effekter. Det tycktes finnas en allmän uppfattning om att musiken kunde ha fysiologiska effekter vilket vi även kunde tänka oss att idrottslärares kunde ha. Forskningen motsade dock detta vilket gjorde att vi valde att benämna denna uppfattning som fördomar.

4.3 Koppling till tidigare forskning

Vi har funnit likheter i vår studie med forskningsläget. Idrottslärares har motiverat sitt musikanvändande med både de motivatoriska och de psykologiska aspekterna. I vår studie har vi även funnit andra motiveringar till musikanvändandet än vad forskningsläget antyder. Detta beror på att vi inte har hittat studier liknande vår utan endast experimentella studier som undersökt musikens effekter. Vi kan i vår undersökning se att de psykologiska och motivatoriska effekterna påverkar idrottslärares musikanvändning och syftestillämpning i medel stor grad. Skulle vi bara tolka forskningsläget hade man kunnat tro att de psykologiska och motivatoriska aspekterna hade varit den största påverkansfaktorn men så var inte fallet i studien. Detta tror vi kan bero på att de experimentella studierna var ute efter att påvisa vissa specifika aspekter medan vi undersökte idrottslärares användning av musik ur en bredare

synvinkel. Den likheten med forskningsläget som vi kan urskilja är att de experimentella studierna från forskningen är gjorda inom konditions- och styrketräningen och det är även kring detta vi kan finna flest antal träffar med motivationsaspekten som syfte i vår studie. Sammanfattningsvis är det svårt att dra några övergripande paralleller mellan vår undersökning och forskningsläget eftersom de baseras på olika typer av studier, empiriska och experimentella studier.

4.4 Den nytexaminerade idrottsläraren

En intressant faktor vi fann i vår undersökning var försocialisationsfaktorn kring relationen mellan kort yrkeserfarenhet och ett stort musikanvändande och syftesbruk. Anledningen till detta tror vi kan grundas i att man som nytexaminerad idrottslärare har en stor entusiasm för yrket och är fullmatad med nya idéer med avseende på musikanvändandet som man vill applicera i skolan. Idrottsläraren försöker att tillämpa sina tankar och idéer men inser kanske efter ett tag att responsen från idrottslärarkollegor uteblir och tappar då intresset för musikbruket. Tiden kan också vara en begränsande faktor, vilket framkommit i vår intervjustudie och som nyutbildad satsar man antagligen mer tid än vad man gör som mer yrkeserfaren. Med åren inser läraren att tiden är begränsad och skär då ner på musikbruket då tiden inte räcker till. För att idrottsläraren skall spöras till att fortsätta använda musik i undervisning tror vi att försocialisationen måste vara väldigt musikpräglad, detta kan även styrkas av våra resultat.

4.5 Det pedagogiska syftet

Utifrån vår undersökning kan vi urskilja vissa tendenser gällande syftesbruket inom disciplinerna dans och styrka/kondition. Vi kan se att en stor del av idrottslärarna har genomtänkt pedagogiska syften med dessa discipliner. Det som skiljer extremgrupperna åt är syftesbruket inom de tre övriga disciplinerna. I extremgrupp 1 återfinns pedagogiska syften i alla discipliner utom i lekar medan vi i extremgrupp 2 inte kan finna dessa syften i motsvarande discipliner. Detta kan tänkas bero på att idrottslärarna i den första extremgruppen på grund av sin starka musikpräglade försocialisation kan finna nya användningsområden för musik än de traditionella. Idrottslärarna i den andra extremgruppen som saknar en starkt försocialisation applicerar förmodligen musiken på det traditionella sättet

vilket de fått med sig genom lärarutbildningen. Lärarna i extremgrupp 1 tror vi har förmågan att tänka ett steg längre och göra om verktygen från idrottslärarutbildningen för att kunna applicera dessa inom de mindre traditionella disciplinerna.

4.6 Metoddiskussion

Om vi ser till extremgruppsurvalet så hade vi kanske fått tydligare representativa respondenter inom extremgrupperna ifall alla som deltog i enkätundersökningen varit intresserade av att delta i den uppföljande intervjuundersökningen. Enkätstudien hade varit svår att genomföra på något annat sätt då det i så fall hade inskränkt på deras konfidentialitet och troligtvis givit oss ett stort bortfall som hade gjort studien ogenomförbar. För att få en ytterligare säkerhet i vår analys av påverkansfaktorerna som bidrar till musikanvändandet och syftesbruket hos idrottsläraren anser vi att vi skulle ha inkluderat fler frågor kring påverkansfaktorerna i enkätundersökningen. De faktorer som vi i efterhand kunde ha använt i enkäten var elever, läroplanen samt andra idrottslärare/lärare och orsaken till att dessa inte fanns med var för att vi inte ville skicka ut en allt för lång enkät. Vi ser dock inte detta som en stor brist i vår undersökning eftersom vi anser oss fått svar på dessa i intervjuundersökningen.

Kan då resultaten generaliseras? Med tanke på att undersökningen genomfördes på utbildade idrottslärare verksamma inom Storstockholmsområdet så kan vi endast generalisera resultaten till denna grupp. Vi ser dock inte resultaten som generaliserbara på övriga Sverige eftersom musiktraditionerna ser olika ut på olika orter. Vi kan inte heller generalisera undersökningen till utbildade verksamma idrottslärare då dessa inte genomgått idrottslärarutbildningen och därför inte bör jämföras med utbildade idrottslärare i undersökningssyfte.

4.7 Fortsatt forskning

Då vi jämför extremgrupperna med varandra kan vi se en tydlig trend vad gäller förekomsten av musikundervisning i idrottslärarutbildningen, i extremgrupp 1 finns ett stort användande medan det i extremgrupp 2 finns ett litet användande. I den första extremgruppen ansåg lärarna att de fått tillräckligt med musikutbildning i idrottslärarutbildningen samt att de fått sina tidigare kunskaper bekräftade. Bekräftelsen gav dem en förtrogenhet vilket i sin tur bidrog till att lärarna tillämpar musik i stor utsträckning. Idrottslärarna i den andra

extremgruppen däremot tyckte sig inte alls fått med sig så mycket musikutbildning från idrottslärarutbildningen. Detta speglar sig i deras begränsade musiktillämpning eftersom idrottslärarna inte kände sig förtrogna med musiken efter avslutad utbildning. Det som skiljer grupperna åt är att lärarna i extremgrupp 1 har en större musikpräglad försocialisation då de påbörjar idrottslärarutbildningen än vad idrottslärarna i extremgrupp 2 har. I vår studie har det framkommit att en stark försocialisation innehållande musik är den optimala grunden för ett senare musikbruk i idrottsundervisningen. Idrottslärarna i extremgrupp 1 har gått in i idrottslärarutbildningen med en musikpräglad bakgrund och har i utbildningen fått sina musikkunskaper bekräftade vilket i sin tur gett dem ett självförtroende att bruka musik i sitt rollutförande. I extremgrupp 2 hade idrottslärarna inte en lika starkt präglad försocialisation då de påbörjade sin idrottslärarutbildning. Utifrån våra egna erfarenheter på idrottslärarutbildningen så tror vi att idrottslärarna i extremgrupp 2 blev presenterade för ett nytt ämnesområde, nämligen musik, då de påbörjade sin utbildning. Detta nya kunskapsområde blir tämligen tufft att hantera om man inte har med sig sådana kunskaper sedan tidigare vilket leder till en svårighet att bli förtrogen med ämnet under lärarutbildningen. Av studien kan vi konstatera att denna brist på förtroenhet hos extremgrupp 2 visar sig i form av en osäkerhet inför ämnet vilket i sin tur speglar sig i lärarens rollutförande, detta i form av ett mindre musikanvändande i jämförelse med extremgrupp 1. Utifrån de ovan presenterade tankarna och våra egna erfarenheter från idrottslärarutbildningen vill vi uppmuntra till en handlingsplan som gynnar de blivande idrottslärare som har en mindre musikpräglad försocialisation. Ämnesområdet musik vill vi ge större plats i idrottslärarutbildningen för att skapa mer tid att bli förtrogen inom ämnet. Förslaget till fortsatt forskning blir således att arbeta fram en handlingsplan för att utöka musikens roll i idrottslärarutbildningen.

En ytterligare faktor vi tror kan vara av intresse att undersöka vidare, är att upprepa vår undersökning på utbildade verksamma idrottslärare. Resultaten från de båda undersökningarna skulle kunna jämföras med hänseende på idrottslärarutbildningens inverkan på musikanvändning och syftesbruk. Det vi är intresserade av att se är vilken faktor som inverkar mest på försocialisationen, den tidigare erfarenheten eller idrottslärarutbildningen? Detta resulterar i att vi måste välja utbildade idrottslärare eftersom de är de enda tänkbara representanter som inte har genomgått idrottslärarutbildningen. Vi är medvetna om svårigheten att hitta en lika stor undersökningsgrupp av utbildade verksamma idrottslärare

inom Storstockholm, därför föreslår vi att utöka undersökningsområdet till övriga storstadsregioner i Sverige.

Käll- och litteraturförteckning

Otryckta källor

I författarnas ägo

Bandupptagning med Mp3- spelare

Intervju 2006-03-27 med Idrottslärare A.

Intervju 2006-03-29 med Idrottslärare B.

Intervju 2006-03-29 med Idrottslärare C.

Intervju 2006-03-30 med Idrottslärare D.

Tryckta källor

Antal-Lundström, Ilona, *Musikens gåva: Hur musik påverkar barns utveckling genom att stimulera inneboende resurser och ge ökad social kompetens* (Uppsala: Konsultföretaget i Uppsala AB, 1996).

Carr, Sam, Elliot, D & Savage, D, "Effects of motivational music on work output and affective responses during sub-maximal cycling of a standardized perceived intensity" *Journal of Sports Behavior*, (Vol. 27 (2), Jun. 2004), s. 134-147.

Ferguson, Michael J M.S, "The effects of two types of music stimuli on heart rate and blood pressure responses of college-age students during exercise and recovery", Slippery Rock University, (1993), s.9-12.

Huitfeldt, Åke, m.fl. *Rörelse & Idrott* (Liber AB, Stockholm: 1998).

Lehr Carolyn A., Altman Stacey R., "Integrating Sport, Physical Activity, and the Arts in education", *Strategies (Reston, Va.)*, Mar/Apr 2003: 16 (4). s. 15-18.

Lindgren, Jeanette, "Muskeltonusförändringar under musikens inverkan", *Om påverkan av musik*, Musikhögskolan i Malmö, (1993), s. 20-35.

Patriksson, Göran, *Idrottsledare och gymnastiklärare- Analyser av roller, bakgrund och attityder* (Institutionen för praktisk pedagogik: Göteborgs Universitet, 1984).

Stewart Amanda, Elliot, Steve, "Helping New Teachers Live Up Physical Education", *Strategies (Reston, Va.)*, Ma/Apr. 2005: 18 (4). s. 37-38.

Wong, S.H.S. & A.S.C., Ha, "Comparison of traditional and alternative fitness teaching formats on heart rate intensity and perceived enjoyment", *Journal of the International Council for Health, Physical Education, Recreation, Sport, and Dance* (Reston, Va.), (Winter 2002: 38 (1)). s. 11-14.

Zachopoulou, Evridiki, Tsapakidou, A & Derri, V, "The effects of a developmentally appropriate music and movement program on motor performance", *Early Childhood Research Quarterly*, (Vol. 19(4), Win 2004), s. 631-642.

Elektroniska källor

Skolverket <styrdokument@skolverket.se> Kursplaner och betygskriterier: Styrdokument 2000-07,

<<http://www3.skolverket.se/ki03/front.aspx?sprak=SV&ar=0506&infotyp=23&skolform=11&id=3872&extraId=2087>>, Kursplaner och betygskriterier för Grundskolan i Idrott och Hälsa: Lpo 94 (2006-02-07).

Bilaga 1: Enkät om musikanvändandet i idrottsundervisningen

Bästa kollegor!

Vi är två idrottslärarstudenter på Gymnastik- och Idrottshögskolan i Stockholm som skriver vårt examensarbete ”Musikens roll i idrottsundervisningen”. Vi kommer att undersöka på vilket sätt idrottslärare använder sig av musik i sin undervisning. Enkäter har skickats ut till idrottslärare verksamma i år x inom stor Stockholm.

Vi kommer att behandla enkätsvaren konfidentiellt vilket innebär att resultatet inte kan härledas till vare sig dig eller din skola i vår redovisade studie. Utifrån enkäterna kommer vi att genomföra uppföljande intervjuer. Det är inget krav att delta på intervjun men om ni kan tänka er att göra det vill vi att ni fyller i era kontaktuppgifter på fråga 1. Uppgifterna är endast till för att vi skall ha möjlighet att kontakta er för en eventuell intervju.

Det är frivilligt att delta i studien och du kan välja att bara besvara vissa frågor. Dock uppskattar vi om ni tar er en liten stund att fylla i och returenera enkäten då det är vårt underlag för studien. Vi är väldigt tacksamma om du vill dela med dig av dina erfarenheter till vår studie.

Vid frågor eller funderingar tveka inte att kontakta någon av oss.

Med vänliga hälsningar,

Eva Bida tel xxxxxxxxxxxx

Email: eva_bida@hotmail.com

Petra Korpinen tel xxxxxxxxxxxx

Email: ihs0996@stud.ihs.se

Enkät om musikanvändandet i idrottsundervisningen

1. Kan du tänka dig att medverka på en uppföljande intervju? Fyll då i kontaktuppgifterna nedan. (Annars gå vidare till fråga nr 2)

Namn: _____

Telefonnummer/Email: _____

Skola _____

2. Kön?

Kvinna Man

3. Inom vilka skolår är du verksam som idrottslärare? _____ (ex. år 1,2,3)

4. a) Vid vilken skola tog du din lärarexamen? _____

b) Vilket år tog du din examen? _____

5. Har du någon utbildning utöver din lärarexamen, isåfall vilken? _____

6. Hur många år har du arbetat som idrottslärare?

0-5 år 6-10 år 11-15 år 16 år eller längre

7. a) Är du eller har du varit aktiv inom någon idrottsförening/motionsförening, isåfall vilken eller vilka?

b) Vilken roll/uppgift har eller hade du inom idrottsföreningen? _____

c) Hur länge är eller har du varit aktiv inom föreningen fram tills idag? _____

Fortsättning på nästa sida

Kryssa för de alternativ som stämmer in på din idrottsundervisning:

8. Har du tillgång till musikanläggning i din undervisning?

Ja Ibland Nej

9. Använder du dig av musik i bollspelsundervisningen (inkluderar alla former av bollspel, nätspel, löpspel och slagspel)?

Ja Nej

Har du något syfte med musikanvändandet? Ja Nej

Om Ja, vilket? _____

10. Använder du dig av musik i gymnastikundervisningen?

Ja Nej

Har du något syfte med musikanvändandet? Ja Nej

Om Ja, vilket? _____

11. Använder du dig av musik i dansundervisningen (inkluderar alla former av dans och motionsformer)?

Ja Nej

Har du något syfte med musikanvändandet? Ja Nej

Om Ja, vilket? _____

12. Använder du dig av musik i styrke- och konditionsträningen?

Ja Nej

Har du något syfte med musikanvändandet? Ja Nej

Om Ja, vilket? _____

Fortsättning på nästa sida

13. Använder du dig av musik inom lekar?

Ja Nej

Har du något syfte med musikanvändandet? Ja Nej

Om Ja, vilket? _____

Tack för din medverkan!

Bilaga 2: Påminnelse om enkät

Bästa kollegor!

Vi hoppas att ni mottagit den enkät vi skickade ut till Er v. 10 angående Musikens roll i idrottsundervisningen. Ni som redan svarat på enkäten vill vi tacka för era intressanta svar och ni kan bortse från detta mail. Till er som inte svarat på enkäten önskar vi att ni tar er tid att fylla i den då det är av stor vikt för vårt examensarbetet. Vi vill gärna att ni skickar enkäten senast fredag den 24/3. Använd det bifogade svarskuveret (som inte behöver frankeras!)

Om ni mot förmodan inte fått denna eller tappat bort enkäten bifogar vi en kopia, som ni kan skriva ut alternativt maila tillbaka ifylld. Har ni inte det frankerade kuvertet kvar så skicka till följande adress:

Petra Korpinen

xxxxxx

xxxx xxxxx

Alternativt maila till ihsxxxx@stud.ihs.se

Slutligen vill vi tacka för att ni tar/tagit er tiden att fylla i enkäten.

Med vänliga hälsningar,

Petra Korpinen och Eva Bida, GIH

Bilaga 3: Rådata från enkät

Enkät nr.	Kön	Und. År	Ex.Skola	Ex. År	Ö. Utb.	Arb. År	Idr. fören	Musikanl.	Boll anv.	Boll syfte	Gymn anv.	Gymn. Syf	Dans anv.
1	1		2 gci	1965	2	4	2	2	2	2	1	1	1
2	1		2 dshs köln	1973	2	4	1	1	1	1	1	1	1
3	2		2 gih	2000	2	1	2	1	1	1	1	1	1
4	1		1 gih	1989	2	4	1	1	2	2	1	1	1
5	1		1 gih	1976	2	4	2	1	2	2	2	2	1
6	1		1 ih	2000	2	1	2	1	1	2	2	1	1
7	1		2 gih	1980	2	4	1	1	2	2	1	1	1
8	1		1 gih	1978	2	4	1	1	2	2	1	1	1
9	2		2 ih	1997	2	2	2	1	1	1	1	1	1
10	1		1 gih	1968	2	4	1	1	2	2	1	1	1
11	1		1 Bosön IHS	1981	2	3	2	1	2	2	1	1	1
12	2		1 ih	1999	2	1	2	1	1	1	1	2	1
13	2		2 gih	1992	2	4	2	2	1	1	1	1	1
14	1		2 gih	1994	1	3	1	1	1	1	1	1	1
15	1		1 gih	1971	2	4	1	1	1	2	1	1	1
16	1		1 ih	1997	2	2	1	1	1	1	1	1	1
17	1		2 gih	1993	2	3	1	1	1	2	1	2	1
18	1		2 gih	1972	2	4	2	1	2	2	1	1	1
19	1		2 gih	1972	2	4	1	1	2	2	1	1	1
20	2		1 gih	1985	2	4	2	1	2	2	1	1	1
21	2		1 ih	2001	2	1	2	1	1	1	1	1	1
22	1		1 ih	2000	2	2	1	1	1	1	1	1	1
23	1		1 gih	1990	2	3	1	1	2	2	1	1	1
24	2		1 gih	1983	2	4	2	1	1	1	1	1	1
25	2		2 gih	1981	2	4	1	1	2	2	1	1	1
26	2		1 gih	1989	2	4	2	1	2	2	1	1	1
27	1		1 gih	1972	2	4	2	1	2	2	1	1	1
28	1		1 ih/lhs	ih-96/lhs-0.	2	1	1	1	1	1	1	1	1
29	2		2 gih	1982	2	4	2	2	1	2	2	1	1
30	1		1 gih	1995	2	3	1	1	1	1	1	1	1
31	2		1 gih	1996	2	2	2	1	1	2	1	2	1
32	2		1 gih	1995	2	2	2	1	1	1	1	1	1

Enkät nr.	Kön	Und. År	Ex.Skola	Ex. År	Ö. Utb.	Arb. År	Idr. fören	Musikanl.	Boll anv.	Boll syfte	Gymn anv.	Gymn. Syf	Dans anv.
33		1	2 gih	1975	2	4	2	1	2	2	1	1	1
34		1	1 College USA	1988	2	3	2	1	2	2	2	2	1
35		1	1 gih	1992	1	3	2	1	1	1	1	1	1
36		2	1 gih	1991	2	4	2	1	2	2	1	1	1
37			2 gih	1977	2	4	2	1	2	2	1	1	1
38		1	1 örebro	2000	2	2	2	1	1	1	1	1	1
39		1	1 gih	1990	1	3	2	1	2	2	1	1	1

Enkät nr.	Dans syfte	Str.anv.	Str/Kond.Syfte	Lek anv.	Lek syfte	Summa Anv.	Summa Syften	Summa Syfte+Anv.
1	1	1	1	2	2	7	7	15
2	1	1	1	1	1	5	5	12
3	1	1	1	1	1	5	5	13
4	1	1	1	1	1	6	6	16
5	1	1	1	2	2	8	8	21
6	1	1	1	1	1	6	6	18
7	1	1	1	1	1	6	6	19
8	1	1	1	2	2	7	7	22
9	1	1	2	1	1	5	6	20
10	1	1	1	1	1	6	6	22
11	1	1	1	1	1	6	6	23
12	1	1	1	1	1	5	6	23
13	1	1	1	2	2	6	6	25
14	1	1	1	1	1	5	5	24
15	1	1	1	1	2	5	7	27
16	1	1	1	1	1	5	5	26
17	1	1	1	2	2	6	8	31
18	1	1	1	2	2	7	7	32
19	1	1	1	2	2	7	7	33
20	1	1	1	1	1	6	6	32
21	1	1	1	1	1	5	5	31
22	1	1	1	1	1	5	5	32
23	1	1	1	1	1	6	6	35
24	1	1	1	1	1	5	5	34
25	1	1	1	2	2	7	7	39
26	1	1	1	2	2	7	7	40
27	1	1	1	1	1	6	6	39
28	1	1	1	1	1	5	5	38
29	1	1	1	1	1	6	6	41
30	1	1	1	1	1	5	5	40
31	1	1	1	1	2	5	8	44
32	1	1	1	1	1	5	5	42

Enkät nr.	Dans syfte	Str.anv.	Str/Kond.Syfte	Lek anv.	Lek syfte	Summa Anv.	Summa Syften	Summa Syfte+Anv.
33	1	1	1	2	2	7	7	47
34	1	1	2	1	2	7	9	50
35	1	1	1	1	1	5	5	45
36	1	1	1	1	1	6	6	48
37	1	1	1	1	1	6	6	49
38	1	1	1	1	1	5	5	48
39	1	1	1	1	1	6	6	51

Bilaga 4: Kriterier för klassificering i enkät

Fråga	Klassificering	
2. Kön	1 = kvinna	2 = man
3. Undervisningsår	1 = år 1-9	2 = gymnasium
5. Övrig utbildning	1 = utbildning med musikanknytning ex. specialpedagog, fritidspedagog, aerobicinstruktör eller motsvarande. 2 = övriga svar	
6. Arbets år	1 = 0-5 år 2 = 6-10 år 3 = 11-15 år 4 = 16 år >	
7. a-c) Idrottsförening	1 = relevant för studien, ex gymnastik, gymrörelsen, dans. Ledare eller aktiv i minst ett år. 2 = övriga svar	
8. Musikanläggning	1 = Ja	2 = Ibland 3 = Nej
9-13. Användning inom respektive disciplin	1 = Ja	2 = Nej
9-13. Syfte inom respektive disciplin	1 = Ja	2 = Nej

Bilaga 5: Signifkanstest samt korrelation för samband i SPSS

NPar Tests

Mann-Whitney Test

Ranks

	kön	N	Mean Rank	Sum of Ranks
syfte	1.00	25	20.44	511.00
	2.00	13	17.69	230.00
	Total	38		

Test Statistics^b

	syfte
Mann-Whitney U	139.000
Wilcoxon W	230.000
Z	-.754
Asymp. Sig. (2-tailed)	.451
Exact Sig. [2*(1-tailed Sig.)]	.484 ^a

a. Not corrected for ties.

b. Grouping Variable: kön

Nonparametric Correlations

Correlations

			arbetadeår	syfte
Spearman's rho	arbetadeår	Correlation Coefficient	1.000	.537**
		Sig. (2-tailed)	.	.000
		N	39	39
	syfte	Correlation Coefficient	.537**	1.000
		Sig. (2-tailed)	.000	.
		N	39	39

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

NPar Tests

Mann-Whitney Test

Ranks

	idrottsförening	N	Mean Rank	Sum of Ranks
syfte	1.00	15	18.70	280.50
	2.00	24	20.81	499.50
	Total	39		

Test Statistics^b

	syfte
Mann-Whitney U	160.500
Wilcoxon W	280.500
Z	-.588
Asymp. Sig. (2-tailed)	.556
Exact Sig. [2*(1-tailed Sig.)]	.578 ^a

a. Not corrected for ties.

b. Grouping Variable: idrottsförening

Frequencies

Statistics

		VAR00009	VAR00010	VAR00011
N	Valid	39	39	39
	Missing	0	0	0

Frequency Table

VAR00009

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1.00	20	51.3	51.3	51.3
	2.00	19	48.7	48.7	100.0
	Total	39	100.0	100.0	

VAR00010

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1.00	15	38.5	38.5	38.5
	2.00	24	61.5	61.5	100.0
	Total	39	100.0	100.0	

VAR00011

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1.00	35	89.7	89.7	89.7
	2.00	4	10.3	10.3	100.0
	Total	39	100.0	100.0	

Frequencies

Statistics

		VAR00012	VAR00014	VAR00016	VAR00018
N	Valid	39	39	39	39
	Missing	0	0	0	0

Frequency Table

VAR00012

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1,00	34	87,2	87,2	87,2
	2,00	5	12,8	12,8	100,0
	Total	39	100,0	100,0	

VAR00014

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1,00	39	100,0	100,0	100,0

VAR00016

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1,00	37	94,9	94,9	94,9
	2,00	2	5,1	5,1	100,0
	Total	39	100,0	100,0	

VAR00018

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1,00	26	66,7	66,7	66,7
	2,00	13	33,3	33,3	100,0
	Total	39	100,0	100,0	

Bilaga 6: Klassificering syften

Syftesklassificering

Motivering till innehåll

Uppvärmning/Avslutning:	Alla moment som inkluderar uppvärmning & avslutning.
Start-/Stoppssignal	När musiken används som tidsbegränsare.
Motiverande	Musiken används med syfte att peppa, öka orken, stimulera rörelseglädje samt öka prestationsgraden.
Underhållande	Musiken används för att öka stämningen i lokalen samt för att öka glädjen hos eleverna.
Bakgrundsmusik	Musiken är inte det primära syftet utan finns med i bakgrunden.
Förbättra takt/rytm	Musiken syfte är att förbättra elevernas takt- och rytmkänsla samt förbättra timingen i bollspel.
Tempo höjande/sänkande	Musiken används för att höja eller sänka aktivitetsgraden hos eleverna.
Inlevelse	Musiken används för att ge eleverna mer engagerade i lektionerna samt öka deras inlevelse. Eleverna skall även lära sig att expressivt uttrycka sig själva.
Naturlig del inom disciplinen	Musiken är en självklar faktor som inte ifrågasätts inom disciplinen.
Förbättra rörelsemönster	Musiken används för att skapa ett bättre rörelsemönster samt för att träna elevernas koordination.
Fördomar	Uppfattningar som inte överrensstämmer med vårt forskningsläge.
Överrösta eleverna	Musiken används för att skapa uppmärksamhet samt för att dämpa elevernas prat.
Elevpåverkan	Läraren väljer musik utifrån elevernas intressen och har som syfte att påverka eleverna.
Läroplanen	Läraren påverkas i sitt musikanvändande av läroplanen.

Bilaga 7: Antalet träffar samt procentandel på syftesklassificeringarna per disciplin

Antal träffar

	Uppvärmning/avslutning	Start-/Stoppsignal	Motiverande	Underhållande	Bakgrundsmusik	Förbättra takt/rytm	Tempo höjande/sänkande	
Boll	4	6	5	6	4	5	4	
Gymnastik	11	15	5	7	7	8	6	
Dans	1	1	2	6	1	20	3	
Styrka/Kondition	1	19	20	4	1	12	10	
Lekar	0	8	10	5	4	6	3	
Medeltal	3,4	9,8	8,4	5,6	3,4	10,2	5,2	

Procentandel

	Uppvärmning/avslutning	Start-/Stoppsignal	Motiverande	Underhållande	Bakgrundsmusik	Förbättra takt/rytm	Tempo höjande/sänkande	
Boll	10%	15%	13%	15%	10%	13%	10%	
Gymnastik	17%	23%	8%	11%	11%	12%	9%	
Dans	2%	2%	3%	9%	2%	30%	5%	
Styrka/Kondition	1%	27%	28%	6%	1%	17%	14%	
Lekar	0%	17%	21%	11%	9%	13%	6%	
Medeltal	6%	17%	15%	10%	6%	17%	9%	

Inlevelse	Naturlig del inom disciplinen	Förbättra rörelsemönster	Fördomar	Överrösta eleverna	Elev påverkan	Läroplanen
1	0	0	0	4	1	0
0	0	2	0	3	1	0
3	28	0	0	0	0	1
1	1	0	1	0	1	0
5	5	0	1	0	0	0
2	6,8	0,4	0,4	1,4	0,6	0,2

Inlevelse	Naturlig del inom disciplinen	Förbättra rörelsemönster	Fördomar	Överrösta eleverna	Elev påverkan	Läroplanen
3%	0%	0%	0%	10%	3%	0%
0%	0%	3%	0%	5%	2%	0%
5%	42%	0%	0%	0%	0%	2%
1%	1%	0%	1%	0%	1%	0%
11%	11%	0%	2%	0%	0%	0%
4%	11%	1%	1%	3%	1%	0%

Bilaga 8: Procentandel inom psykologiska och motivatoriska syftesklassificeringarna

Antal träffar

	Motivation	Underhållande
Boll	5	6
Gymnastik	5	7
Dans	2	6
Styrka/Kondition	20	4
Lekar	10	5
Summa	42	28

Procentandel

	Motivatoriska	Underhållande
Boll	12%	21%
Gymnastik	12%	25%
Dans	5%	21%
Styrka/Kondition	48%	14%
Lekar	24%	18%

Bilaga 9: Intervjumall för Extremgrupp 1

Uppvärmning:

- Hur länge har du jobbat som idrottslärare?
- Vilka skolor har du jobbat på?
- Hur många elever går det på skolan?
- Vill du berätta lite om hur det är att vara idrottslärare på skola X.
- Har du fått någon form av fortbildning kring musik, genom skolan?

Andra lärare/andra idrottslärare:

- Hur många idrottslärare är ni på skolan?
- Har ni (idrottslärarna) en gemensam linje ni jobbar efter på skolan gällande musiken?
- Hur ser denna linje i så fall ut?
- Finns det någon musiktradition på skolan? (teman)
- Finns det någon musiktradition bland idrottslärarna på skolan?
- Hur är inställningen till musik generellt bland idrottslärarna? (tex någon lärare som har ett stort eller litet musik intresse?)
- Har du alltid jobbat med musiken på samma sätt eller har det förändrats under tiden du jobbat?

Läroplaner:

- Anser du att läroplanen påverkar ditt musikanvändande?
- På vilket sätt?

Inlevelse	Naturlig del inom disciplinen	Förbättra rörelsemönster	Fördomar	Överrösta eleverna	Elev påverkan	Läroplanen
1	0	0	0	4	1	0
0	0	2	0	3	1	0
3	28	0	0	0	0	1
1	1	0	1	0	1	0
5	5	0	1	0	0	0
2	6,8	0,4	0,4	1,4	0,6	0,2

Inlevelse	Naturlig del inom disciplinen	Förbättra rörelsemönster	Fördomar	Överrösta eleverna	Elev påverkan	Läroplanen
3%	0%	0%	0%	10%	3%	0%
0%	0%	3%	0%	5%	2%	0%
5%	42%	0%	0%	0%	0%	2%
1%	1%	0%	1%	0%	1%	0%
11%	11%	0%	2%	0%	0%	0%
4%	11%	1%	1%	3%	1%	0%

Försocialisation:

- I enkäten såg vi att du varit aktiv inom X förening/föreningar, är det någon du inte skrivit ner här som du vill tillägga? (fråga 7a i enkät)

De fyra nedanstående frågorna ställ kring de för studien relevanta föreningarna.

- I förening X vad hade du för uppgift/roll där?
- Har du fått någon utbildning genom föreningen? Vilken?
- Använder ni musik inom föreningen på något sätt?
- Vad hade du för uppgift/roll där?

- Skulle du kunna berätta lite om hur musiken präglat din uppväxt? (familjen musikintresserade, spelat instrument, sjungit i kör, dansat ballett, gått på Friskis o svettis osv.)
- Om du får tänka tillbaka på din idrottslärarutbildning på skola X, hur såg undervisningen i musik ut då?

Syfte:

- Kan du berätta hur du tänker när du väljer musik till lektionerna?
- På vilket sätt tycker du att musiken påverkar dina elever?
- På vilket sätt tycker du att musiken påverkar dig i din undervisning?
- Vill du utveckla svaren på enkätfråga 9-13?

Elever:

- Tänker du på eleverna när du väljer musik till lektionerna?
- Har eleverna möjlighet att påverka musikvalet?

- Varierar du musikvalet på något sätt?

Massmedia

- Inspireras du av något i samhället när du väljer musik?
- Har du tillgång till aktuell musik?
- Finns det resurser till inköp av musik?

Avslutning

- Är det något du vill tillägga, som jag inte frågat om eller som du vill utveckla svaret på?
- Vi tackar för intervjun!

Bilaga 10: Intervjumall för Extremgrupp 2

Uppvärmning:

- Hur länge har du jobbat som idrottslärare?
- Vilka skolor har du jobbat på?
- Hur många elever går det på skolan?
- Vill du berätta lite om hur det är att vara idrottslärare skola X?
- Har du fått någon form av fortbildning kring musik, genom skolan?

Andra lärare/andra idrottslärare:

- Hur många idrottslärare är ni på skolan?
- Har ni (idrottslärarna) en gemensam linje ni jobbar efter på skolan gällande musiken?
- Hur ser denna linje i så fall ut?
- Finns det någon musiktradition på skolan? (teman)
- Finns det någon musiktradition bland idrottslärarna på skolan?
- Hur är inställningen till musik generellt bland idrottslärarna? (tex någon lärare som har ett stort eller litet musik intresse?)
- Har du alltid jobbat med musiken som du gör idag eller har det förändrats under tiden du jobbat?
- Finns det något i skolmiljön som du känner att hindrar eller möjliggör din musikanvändning?

Läroplaner:

- Anser du att läroplanen påverkar ditt musikanvändande?
- På vilket sätt?

Försocialisation:

- I enkäten såg vi att du varit aktiv inom X förening/föreningar, är det någon du inte skrivit ner här som du vill tillägga? (fråga 7a i enkät)
- Är det någon förening som du varit aktiv inom på något sätt där man jobbat med musik?
- Skulle du kunna berätta lite om hur musiken präglat din uppväxt? (familjen musikintresserade, spelat instrument, sjungit i kör, dansat ballett, gått på Friskis o svettis osv.)
- Om du får tänka tillbaka på din idrottslärarutbildning på skola X, hur såg undervisningen i musik ut då? (*denna fråga ställdes endast till Idrottslärare C*)

Till *Idrottslärare D* ställdes istället för föregående fråga de tre nedanstående frågorna:

- Var är du utbildad?
- Hur motsvarar din utbildning lärarutbildningen här i Sverige?
- Om du får tänka tillbaka på din idrottslärarutbildning i USA, hur såg undervisningen i musik ut då?

Syfte:

- Kan du berätta hur du tänker när du väljer musik till lektionerna?
- På vilket sätt tycker du att musiken påverkar dina elever?
- På vilket sätt tycker du att musiken påverkar dig i din undervisning?
- Vill du utveckla svaren på enkätfråga 9-13?
- Vad tänker du när du väljer att inte ha musik i lekarna?

Elever:

- Tänker du på eleverna när du väljer musik till lektionerna?
- Har eleverna möjlighet att påverka musikvalet?
- Varierar du musikvalet på något sätt?

Massmedia

- Inspireras du av något i samhället när du väljer musik?
- Har du tillgång till aktuell musik?
- Finns det resurser till inköp av musik?

Avslutning

- Är det något du vill tillägga, som jag inte frågat om eller som du vill utveckla svaret på?
- Vi tackar för intervjun!

Bilaga 11: Intervjuförfrågan

Hej X!

Vi har nu tagit del av dina enkätsvar (kring musikens roll i idrottsundervisningen) och utifrån dessa är vi intresserade av att genomföra en intervju med dig, förutsatt att du fortfarande är intresserad. Vi vill utveckla svaren vi fått samt fråga om lite andra saker rörande musikanvändandet.

Ifall du är intresserad får du gärna återkomma med förslag på tid och plats när vi skulle kunna träffas. Intervjun tar cirka en timme i anspråk. Då vi har tidsbegränsning på vår uppsats ser vi gärna att det skulle vara inom snar framtid. Vi är dock flexibla och öppna för förslag på intervjutillfälle.

Med vänliga hälsningar,
Petra Korpinen tel. xxxxxxxxxxx
Eva Bida tel. xxxxxxxxxxx

Bilaga 12: KÄLL- OCH LITTERATURSÖKNING

Frågeställningar

1. I vilken utsträckning och vid vilka undervisningstillfällen väljer idrottslärarna att använda musik i idrottsundervisningen?
2. Har idrottslärarna något syfte med musikanvändandet i idrottsundervisningen och i så fall vilket?
3. Vad påverkar idrottslärarna att använda musik i idrottsundervisningen?

VAD?

Ämnesord	Synonymer
<i>Idrott och hälsa, musik, idrott, rytm, music, education, sports, physical education, skola, grundkola, lärare, teacher, school, hjälpmedel, pedagogik, didaktik, undervisning</i>	<i>Gymnastik, sport, fysiskträning, takt, tempo, pedagog, redskap, medel, utbildning, kunskapsförmedling</i>

VARFÖR?

Vi har valt dessa sökord eftersom vi anser att dessa täcker in våra frågeställningar.

HUR?

Databas	Söksträng	Antal träffar	Antal relevanta träffar
<i>ERIC/CSA</i>	<i>Music education* AND sport*</i>	<i>70</i>	<i>5</i>
<i>ERIC/CSA</i>	<i>"Music* AND physical education*"</i>	<i>192</i>	<i>10</i>
<i>LIBRIS</i>	<i>Undervisning* musik* hjälpmedel*</i>	<i>8</i>	<i>1</i>
<i>KI bibliotek</i>	<i>Antal- Lundström</i>	<i>1</i>	<i>1</i>
<i>SPORT discus</i>	<i>Physical education AND music</i>	<i>303</i>	<i>7</i>

KOMMENTARER:

Det var svårt att hitta material mot den inriktning våra frågeställningar har, dock hittade vi mycket runt omkring som också är relevant till vårt ämne. Vi hittade mest relevant material i ERIC/CSA